

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı
Spor Eğitimi Bilim Dalı

**KARATE ANTRENÖRLERİNİN KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Çiğdem KORKUT
(Yüksek Lisans Tezi)

İstanbul – 2013

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bedensel Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı
Spor Eğitimi Bilim Dalı

**KARATE ANTRENÖRLERİNİN KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Çiğdem KORKUT
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Veysel KÜÇÜK

İstanbul – 2013

ONAY

Çiğdem KORKUT tarafından hazırlanan “Karate Antrenörlerinin Kişilik Özelliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” konulu bu çalışma, 17 Haziran 2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı Soyadı	İmza
TEZ DANIŞMANI	Ud. Doç. Dr. Veyisel Küçük	
JÜRİ ÜYESİ	Jr. D. Ara. Dr. Canül Karagöz	
JÜRİ ÜYESİ	Jr. Doç. Dr. Ekrem Albayrak	

ÖZGEÇMİŞ

- 2006 Dr. Kemal Naci Ekşi Anadolu Lisesi
- 2010 Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu Beden Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalından Mezun Olma
- 2010 Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Spor Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programına giriş
- 2012 Mustafa Kemal Ortaokulu Beden Eğitimi Öğretmenliği

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Görev Yaptığı Kurum : Mustafa Kemal Ortaokulu
E-Posta : cigdem-korkut@hotmail.com
Telefon : 544-887-25-97

ÖNSÖZ

Bu araştırma da çeşitli illerimizde görev yapan Karate antrenörlerinin kişilik özelliklerinin, çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Sporcuların eğitiminin niteliğini geliştirmek, antrenörlerin niteliğini geliştirmekle eşanlamlıdır. Antrenörün niteliği sporcunun, sporcunun niteliği, ülke sporunun niteliğinin yükselmesinde temel unsurlardır. Antrenörlerin hangi niteliklere sahip olması gerektiği konusundaki çalışmaların çoğalarak devam etmesi ve yapılan araştırmaların sonuçlarına göre, antrenör yetiştiren kurumlarda ve kademe eğitimlerinde öğrenim görenlerin yönlendirilerek, antrenör olacakların niteliklerinin bu ilkeler ve özellikler çerçevesinde yükseltilmesi ülke sporunun geleceği açısından büyük önem taşımaktadır.

Antrenörlerin kişilik özellikleri, sporcuya verilen eğitimin kalitesini büyük oranda etkilemektedir. İyi bir eğitim; sağlam bir kişilik yapısına sahip, geleceğe dönük ve bilinçli antrenörler sayesinde gerçekleşmektedir.

Çalışmam boyunca benden yardımlarını, desteğini, sabrını ve bilgisini esirgemeyen değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Veysel Küçük' e, karate branşıyla ilgili bilgilerini benimle paylaşan saygıdeğer hocam Öğr. Gör. Dr. Aytekin Soykan' a ve istatistiki analizler konusunda bana yardımcı olan sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Cengiz Karagözoğlu'na teşekkürü bir borç bilirim.

Çiğdem KORKUT

Haziran 2013

ÖZET

Bu araştırmada çeşitli illerimizde görev yapan Karate antrenörlerinin kişilik özellikleri incelenmiştir. Bu inceleme ile antrenörlerin çeşitli değişkenler açısından uyum düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tarama modeline uygun olarak düzenlenen araştırmanın örneklemi, 55 erkek, 54 bayan olmak üzere toplam 109 karate antrenöründen oluşmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve “Hacettepe Kişilik Envanteri” kullanılmıştır. Antrenörlerin kişisel, sosyal ve genel uyum düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Ki-kare analizi yapılarak değişkenler ile antrenörlerin uyum değerleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

Araştırma sonucunda, HKE alt ölçek puan ortalamaları, cinsiyet, yaş, antrenörlük kademesi, antrenörlük hizmet yılı ve mezun olunan kurum açısından incelendiğinde; Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyi cinsiyet, yaş antrenörlük kademesi ve antrenörlük hizmet yılına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0.05$). Ancak Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde mezun olunan bölüm değişkeni ile genel uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p=,000<0.05$). Yani Beden Eğimi bölümü mezunu antrenörlerin genel uyum düzeyinin, antrenör eğitim kurslarından belge edinen antrenörlerin genel uyum düzeyinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

ABSTRACT

In this research, the personality traits of Karate trainers ,who work in various cities, are examined. By this examination, it is aimed to define the trainers ' coherence levels in terms of several variants.

The sample survey which is organized in accordance with scanned model consists of 55 male and 54 female,totally,109 Karate trainers.

As a data collection tool, ' Personal Information Form ' and ' Hacettepe Personality Inventory ' are used in the research. The personal,social and general coherence levels of the trainers are researched in the view of several variants. By analyzing Ki-kare, the relation between variants and the trainers' coherence values are examined.

As a result of the research, in terms of HKE the average of sub-scale score, gender, age, trainer grade, trainer 's year of service, the institution which is graduated from; it is ascertained that the general coherence level of Karate trainers do not indicate a pointed difference in respect of gender, age, trainer grade and trainer 's year of service ($p>0.05$). However, it is identified when the result of Ki-kare analysis are reviewed that there is a statistically pointed relation between general coherence values and the variant of the department,which is graduated from ($p=,000<0.05$). That is ; this is ascertained that the general coherence level of the trainers who are graduated from the Department of Physical Education are higher than the general coherence level of the trainers who receive a certificate from the training courses.

ONAY	i
ÖZGEÇMİŞ	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
BÖLÜM I: GİRİŞ	1
1.1.Problem.....	1
1.2.Amaç	2
1.3.Önem.....	2
1.4.Sınırlılıklar.....	3
1.5.Sayıtlılar.....	3
1.6.Tanımlar.....	3
BÖLÜM 2: İLGİLİ ARAŞTIRMALAR BİLGİLER	5
2.1.Antrenör	5
2.1.1. Antrenör ve Tanımı.....	5
2.1.2. Antrenörün Görevleri.....	6
2.1.3. Antrenörde Bulunması Gereken Özellikler.....	10
2.2.Kişilik	12
2.2.1. Kişiliğin Tanımı.....	12
2.2.2. Kişiliği Belirleyen Kriterler.....	13
2.2.3. Kişilik ve Uyum.....	16
2.2.4. Kişilik ve Sosyalleşme.....	18
2.2.5. Spor ve Sosyalleşme İlişkisi.....	19
2.2.6. Sportif Etkinliğin Kişilik Üzerine Etkileri.....	21
2.2.7. Kişiliğin Sportif Performans Üzerine Etkileri.....	22
2.3.Antrenör Kişiliği	22
2.3.1. Antrenörün Kişilik Özellikleri.....	22
2.3.2. Antrenör Tipleri.....	26
2.3.3. Antrenör-Sporcu İlişkisi.....	27
2.3.4. Başarılı Antrenör Özellikleri.....	29
BÖLÜM III: YÖNTEM	31
3.1.Araştırmanın Modeli.....	31
3.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	31

3.3. Veri Toplama Araçları.....	31
3.4. Verilerin Çözümlemesi.....	35
BÖLÜM IV: BULGULAR.....	39
BÖLÜM V: SONUÇ.....	78
5.1. Yargı.....	78
5.2. Tartışma.....	81
5.3. Öneriler.....	84
KAYNAKLAR.....	86
EKLER	
Ek 1: Hacettepe Kişilik Envanteri.....	89

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1.	Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	34
Tablo 4.2.	Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Yaşa Göre Dağılımı.....	40
Tablo 4.3.	Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı.....	41
Tablo 4.4.	Araştırmaya Katılan Antrenörlük Belgesi Edinilen Kuruma Göre Eğitim Düzeyi Dağılımı.....	41
Tablo 4.5.	Antrenörlük Kademesine Göre Dağılımı.....	42
Tablo 4.6.	Antrenörlükteki Hizmet Yılına Göre Dağılımı.....	43
Tablo 4.7.	Antrenörlük Belgesi Edinilen Kuruma Göre Cinsiyet Dağılımı.....	44
Tablo 4.8.	Antrenörlük Belgesi Edinilen Kuruma Göre Yaş Dağılımı.....	44
Tablo 4.9.	Antrenörlük Belgesi Edinilen Kuruma Göre Antrenörlük Kademesi Dağılımı.....	45
Tablo 4.10.	Antrenörlük Belgesi Edinilen Kuruma Göre Antrenörlük Hizmet Yılı Dağılımı.....	46
Tablo 4.11.	Karate Antrenörlerinin Kişisel Uyum Düzeyi.....	46
Tablo 4.12.	Karate Antrenörlerinin Sosyal Uyum Düzeyi.....	47
Tablo 4.13.	Karate Antrenörlerinin Genel Uyum Düzeyi.....	48
Tablo 4.14.	Cinsiyete Değişkenine Göre Kişisel Uyum Düzeyi.....	49
Tablo 4.15.	Yaş Değişkenine Göre Kişisel Uyum Düzeyi.....	51
Tablo 4.16.	Antrenörlük Kademesi Değişkenine Göre Kişisel Uyum Düzeyi.....	53
Tablo 4.17.	Antrenörlük Hizmet Yılı Değişkenine Göre Kişisel Uyum Düzeyi.....	55
Tablo 4.18.	Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum Değişkenine Göre Kişisel Uyum Düzeyi.....	57
Tablo 4.19.	Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Uyum Düzeyi Dağılımı.....	59
Tablo 4.20.	Yaş Değişkenine Göre Sosyal Uyum Düzeyi.....	61
Tablo 4.21.	Antrenörlük Kademesi Değişkenine Göre Sosyal Uyum Düzeyi.....	63
Tablo 4.22.	Antrenörlük Hizmet Yılı Değişkenine Göre Sosyal Uyum Düzeyi.....	65
Tablo 4.23.	Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum Değişkenine Göre Sosyal Uyum Düzeyi.....	67
Tablo 4.24.	Cinsiyet Değişkenine Göre Genel Uyum Düzeyi.....	69

Tablo 4.25.	Yaş Değişkenine Göre Genel Uyum Düzeyi.....	70
Tablo 4.26.	Antrenörlük Kademesi Değişkenine Göre Genel Uyum Düzeyi.....	72
Tablo 4.27.	Antrenörlük Hizmet Yılı Değişkenine Göre Genel Uyum Düzeyi.....	74
Tablo 4.28.	Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum Değişkenine Göre Genel Uyum Düzeyi.....	76

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1.1.	Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Cinsiyet Dağılımı.....	39
Tablo 4.2.1.	Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Yaş Dağılımı.....	40
Tablo 4.5.1.	Antrenörlük Kademesine Göre Dağılımı.....	42
Tablo 4.6.1.	Antrenörlükteki Hizmet Yılına Göre Dağılım Grafiği.....	43
Tablo 4.11.1	Karate Antrenörlerinin Kişisel Uyum Düzeyi Dağılımı.....	47
Tablo 4.12.1.	Karate Antrenörlerinin Sosyal Uyum Düzeyi Dağılımı.....	48
Tablo 4.13.1.	Karate Antrenörlerinin Genel Uyum Düzeyi Dağılımı.....	49

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1. Problem

Araştırmamızın problem cümlesi; Karate antrenörlerinin kişilik özellikleri nelerdir? Kişilik özelliklerinde; cinsiyet, yaş, antrenörlük kademesi, antrenörlükteki hizmet yılı, kişisel uyum düzeyi, sosyal uyum düzeyi, genel uyum düzeyi ve gördükleri mesleki eğitim gibi değişkenler açısından farklılık var mıdır? Buna bağlı olarak;

Araştırmamızın alt problemleri aşağıda belirtildiği gibidir;

1. Karate antrenörlerinin kişisel uyum düzeyi nedir?
2. Karate antrenörlerinin sosyal uyum düzeyi nedir?
3. Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyi nedir?
4. Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyi cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
5. Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyi yaşa göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
6. Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyi antrenörlük kademesi- antrenörlük hizmet yılına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
7. Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyi antrenörlük belgesi edinilen kurum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

1.2. Amaç

Spor ve sporcu üzerinde çok önemli teknik, zihinsel, ruhsal, sosyal ve kültürel etkilere sahip olan antrenörlerin, her şeyden önce bir insan olarak, kişiliği, ruhsal yapısı ve ruh sağlığı; sporu ve sporcuyu direk olarak etkileyeceği açıktır. Dolayısıyla, antrenörlerin

kişilik özelliklerinin belirlenmesi, olumsuz faktörlerin ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi, başarılı sporcuların yetiştirilmesinde ve sporun geliştirilmesinde önem arz etmektedir.

Bu genel çerçeve içerisinde çalışmamızda; çeşitli illerimizde görev yapan Karate antrenörlerinin kişilik özellikleri incelenmiştir. Bu inceleme ile antrenörlerin çeşitli değişkenler açısından uyum düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma sürecinde; gerekli verilere ulaşıldıktan sonra uygun analizler yapılmış ve somut sonuçlar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1.3. Önem

Eğitimin her alanında olduğu gibi spor eğitimini alanında da eğitimcinin önemi büyüktür. Bu alanda antrenörlere önemli görevler düşmektedir. Bu önemli görevi üstlenecek antrenörler sporcuya her davranışı ile örnek olabilmelidir. Bu nedenle antrenörlerin kişilik özelliklerinin bilinmesi, eksik yönlerinin farkında olmalarını sağlayacak ve iyileştirmeye gidilebilecektir. Bu da sportif performansın yükselmesine, dolayısıyla ülke sporuna katkıda bulunacaktır.

Sporcuların eğitiminin niteliğini geliştirmek, antrenörlerin niteliğini geliştirmekle eşanlımlıdır. Antrenörün niteliği sporcunun, sporcunun niteliği, ülke sporunun niteliğinin yükselmesinde temel unsurlardır. Antrenörlerin hangi niteliklere sahip olması gerektiği konusundaki çalışmaların çoğalarak devam etmesi ve yapılan araştırmaların sonuçlarına göre, antrenör yetiştiren kurumlarda ve kademe eğitimlerinde öğrenim görenlerin yönlendirilerek, antrenör olacakların niteliklerinin bu ilkeler ve özellikler çerçevesinde yükseltilmesi ülke sporunun geleceği açısından büyük önem taşımaktadır.

Antrenörlerin kişilik özellikleri, sporcuya verilen eğitimin kalitesini büyük oranda etkilemektedir. İyi bir eğitim sağlam bir kişilik yapısına sahip, geleceğe dönük ve bilinçli antrenörler sayesinde gerçekleşmektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda Karate antrenörlerinin kişilik özelliklerinin belirlenmesini hususunda yeterli araştırma bulunmadığı görülmüştür. Dolayısıyla Karate antrenörlerinin kişilik özelliklerinin belirlenmesinin, bu alandaki eğitim kalitesine yararı olacağı düşünülmüştür. Ayrıca bu

araştırmanın, konu ile ilgili diğer araştırmacılara ve yeni çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırmamız,

- Karate antrenörlerinin kişilik özellikleri ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırmamız 55 erkek, 54 kadın olmak üzere toplam 109 antrenör ile sınırlandırılmıştır.

1.5. Sayıtlılar

- Antrenörlerin ankete samimi cevaplar vereceği varsayılmıştır.
- Örneklem grubunun evreni temsil edici nitelikte olduğu varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerlerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamıdır" (Tezcan, 1992).

Spor, günümüz yaşam felsefesinde, kaliteli yaşamın bir parçası ve en yararlı sosyal etkinliklerden birisi olarak kabul edilmektedir. Bilinçli yapılabilen spor sağlıklı yaşamın temel unsurudur (Ertat, 1984). Spor iradeyi kuvvetlendirir ve vücudu geliştirir.

Antrenör; gerekli bilgileri, bilimin ışığı da toplayan sporcunun başarısı için kullanan, daha sonra bu bilgileri spor becerileri ve stratejileri ile birleştiren ve farklı mizaçlardaki insanlara uygulayabilen iyi bir organizatör, etkili bir yönetici, motivatör, ve sporcuya bağımsızlığını, yeterliliğini kazandıran bir eğitimcidir (Sevim ve Ark., 2001).

Sporcu, amatör ya da profesyonel anlamda sporla uğraşan kimsedir.

Kişilik, bireyin sabit, istikrarlı, özel ve ayırıcı davranışlarıdır. (Tiryaki,2000'e atfen Morgan, 1981). Bireyin kendisi açısından fizyolojik, zihinsel ve ruhsal özellikleri hakkındaki bilgisidir. Başkaları açısından ise bireyin toplum içerisinde belirli özelliklere ve rollere sahip olmasıdır (Eren, 2004).

Kişisel uyum; bireyin kendi içinde psikolojik, duygusal ve nevrotik uyumluluğudur.

Sosyal uyum; bireyin çevre ile ilişkilerinde ortaya koyduğu uyum düzeyidir.

Genel uyum; bireyin, kişisel uyum ve sosyal uyum gibi alt düzeyleri içinde barındıran çok yönlü uyum becerisidir.

Antrenörlük kademesi; antrenörlerin mesleklerinde geçirdikleri süre ve bu süre sonunda eğitim gördükleri kurslarda başarılı olmaları sonucunda elde ettikleri bir sınıflamadır.

Antrenörlük hizmet yılı; bireylerin antrenörlük mesleğini icra ettiği zamanı ifade eder.

BÖLÜM II: İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Antrenör

Günümüz yaşam felsefesinde spor, kaliteli yaşamın bir parçası ve en yararlı sosyal etkinliklerden birisi olarak kabul edilmektedir. Bilinçli yapılabilen spor sağlıklı yaşamın temel unsurudur (Ertat, 1984). Spor iradeyi kuvvetlendirir ve vücudu geliştirir.

Eğitimde eğitimcinin yeri ve önemi ne kadar büyük ise, spor eğitiminde de antrenörün önemi büyüktür. Antrenörün davranış biçiminden tercih ettiği eğitim yöntemine kadar her türlü özelliği sporcunun yaşam felsefesini etkilemektedir.

2.1.1. Antrenör ve Tanımı

Antrenör veya koç batı dillerinden dilimize girmiş ve yerleşmiş kelimelerdir. Türkçe karşılığı çalıştırıcı ya da öğretmendir. Spor öğretmeni, daha çok okullarda görev yapan genel spor bilgisine sahip öğretmenlerdir.

Antrenör, genel anlamda sporcuların fiziksel-fizyolojik, zihinsel, duygusal(psikolojik ve sosyal kapasitelerinin amaçlı davranışlarla geliştirilmesine yardımcı olan ve bunun için antrenmanın bilimsel amaçlarını yerine getiren, özel eğitim- öğretim almış bir kişidir.

İkinci aşamada da, grup bireylerinin tek tek gerçekleştirme olanağı bulamayacakları işleri ve işlevleri ortaklaşa gerçekleştirmelerini kolaylaştıran rasyonel sistemlerin yerleşmesini amaçlayan teknik ve pratik ilkelerden oluşan bir toplumsal bilim olarak yönetim uygulaması yükümlülüğünü üstlenmiş bir kişidir. Çalıştırdığı takımı ve onu oluşturan oyuncuların teknik, taktik, fiziki kondisyon, psikolojik ve teorik olarak karşılaşmalara hazırlayan sorumlu kişidir.

Sporda eğitici kadro denildiğinde akla ilk gelen "antrenör" dür. Antrenör teknisyen olarak gerekli bilgileri, bilimin ışığında sporcunun başarısı için kullanan, daha sonra bu bilgileri spor becerileri ve stratejiler ile birleştiren ve farklı mizaçlardaki insanlara uygulayabilen kişi olarak tanımlanırken, antrenörün iyi bir organizatör, etkili bir yönetici, motivatör ve sporcuya bağımsızlığını, yeterliliğini kazandıran bir eğitimci olması gerektiği de belirtilmiştir (Dolaşır, 2006).

Antrenör, antrene eden, çalıştıran anlamındaki bu kelime genellikle [spor](#) çalıştıran veya [spor](#) öğreten, öğrettikleri spor dalında ilim yayan, ilmi bilgilere sahip olan kimselere denir. [Sporcu](#) için iyi bir öğretici ve iyi bir arkadaştır. Bir antrenör öğrettiği ana sporun yanı sıra, o spora faydalı olan diğer yan branşları anatomi, fizyoloji, sporcu sağlığı ve kondisyon gibi konuları gayet iyi bilmeli, sistem ve bilimsellikten ayrılmamalıdır.

Antrenör öğrencisinin bedensel ve tekniksel gelişiminin yanı sıra, onların toplumun diğer fertleriyle iyi ilişkiler kurmasını da sağlamalı, toplumda kişilik sahibi olacak insanlar yetiştirdiğinin bilincinde olmalıdır. Hiçbir zaman öğretmekten bıkmamalı, yorulmamalıdır. Öğrencilerin kendisinden daha iyi olması için çalışmalı ve bundan gurur duymalıdır.

2.1.2. Antrenörün Görevleri

Antrenörlerin en önemli görevleri, sporcuların fizyolojik ve psikolojik kapasitesini sporda en yüksek verimi elde etmek için yönlendirmek, kapasitelerini geliştirici teknikler uygulayarak sporcuları en iyi şekilde yetiştirmektir.

Antrenörlerin belli başlı görevlerini şöyle sıralayabiliriz;

- Uluslararası kural, teknik ve gelişmeleri yakından takip eder ve bu konularda sporcuları bilgilendirir.
- Günlük, haftalık, aylık ve yıllık çalışma programları hazırlar ve uygular.
- Spor karşılaşmalarına, sporcuların götürülüp getirilmesini sağlar.
- Sporculara verilen spor malzemeleri, spor araç ve gereçlerinin takip ve kontrolünü yapar ve yaptırır.
- Branşı ile ilgili spor dalında; eğitici video, bant, kitap, dergi vb. eğitim araç ve gereçleriyle ilgili araştırma yapar, temin eder ve uygulamalı olarak yararlanır.
- Branşı ile ilgili kurs, seminer ve diğer eğitim faaliyetlerine katılır.
- Sporcuların sağlık ve psikolojik kontrollerinin periyodik olarak yapılmasını sağlar.
- Sporcuların gelişimi için gerekli olan beslenme ve diyet programları hazırlar veya hazırlatır ve bu konularda bilinçlenmelerini sağlar.

- Sporcuların; dayanıklılık, hız, çabukluk ve kondisyonlarını arttırıcı; koşu, yürüyüş ve diğer çalışmaları yaptırır.
- Sporcuları; teknik, taktik, fizik-kondisyon ve psikolojik olarak karşılaşmalara hazırlar.
- Antrenmanlarda, soyunma odalarında, karşılaşma öncesinde ve sırasında; yapılacak müsabakanın taktiğini uygulatır, teorik ve pratik olarak uygulanacak mücadele biçimini göstererek, yapılan hataları ve sporcuların zayıf yönlerini tespit ederek giderilmesini sağlar.

Sporcu performansında önemli etkenlerden biri olan antrenörün, performansa doğrudan etkisi vardır. Antrenör yıllar süren antrenman sürecinde sporcuyla doğrudan ilişki içinde olan, onu yüksek performansa götüren kişidir. Bir sporcu ne kadar yetenekli olursa olsun, ne kadar çalışırsa çalışsın kazanmak için bir antrenörün yardımına ihtiyaç duyar. Bir antrenörün görevi yalnızca çalıştırmak ya da sporun nasıl yapıldığını göstermekten ibaret değildir. O, spor bilimcilerinden, spor hekimlerinden ve spor psikologlarından aldığı bilgileri yorumlayıp kendi deneyimleri ile karşılaştırdıktan sonra sporcuya aktarır (Başer,1998).

Antrenör, kendisini sosyal ve kültürel açıdan yetiştirebilmeli, psikoloji ve pedagoji kavramlarını iyi anlamış olmalı ve her çeşit teknik ve teorik eleştirileri rahatça göğüsleyebilmelidir. Kendini, düşünce ve bilgilerini rahat ifade edebilmeli; konuşması sade, anlaşılır ve inandırıcı olmalıdır.

Çoğu zaman sakatlık geçiren sporcuya ilk müdahale, sinirlenen ya da oyun disiplininden kopan sporcuyu tekrar motive etme, sporcuların beslenmesi ve özel yaşantısını kontrol etme, yeni taktikler hazırlama, sporcular arasındaki problemleri giderme, sporcunun özel hayatındaki sorunları aşmasına yardım etme ve daha pek çok ayrı ayrı uzmanlık becerileri gerektiren konuları antrenörler başarmak zorundadır. Sporcuların tek başına başarılı olma şansı olmadığına göre, antrenörler sportif başarıda değişen oranlarda pay sahibi olmaktadır. Sporcunun doğuştan itibaren getirdiği bütün özellikler başarıda etkili olmaktadır. Ama bütün bu özellikleri biçimlendirerek sporcuya yön veren kişi antrenör olmaktadır.

Sporcuların sürekli olarak yeni durumlara uyum sağlamak zorunda olması, yeni problemleri de beraberinde getirmektedir. Antrenör ve psikolojik danışmanlar sporcularına problemlerini görmezden gelmeyi değil, onu çözme becerisini kazandırmaya çalışmalıdırlar. Problemi sporcu için çözmek yerine, sporcunun çözmesi istenmelidir

Genel olarak antrenörlerin görevi, sporcusunun sahip bulunduğu özel yetenek potansiyelinin “tam olarak” gelişmesine yardımcı olmaktır. Genellikle bir antrenörden beklenen diğer görevler şunlardır;

- **Antrenman planlaması:** Her antrenörün kendine özgü bir antrenman programının olmalıdır. Bu antrenman programı, onun çeşitli eğitim kurslarında almış olduğu meslek derslerinin kazandığı bilgiler ve kişisel deneyimlerin ışığında hazırlanır. Antrenör, kuramsal bilgileri küçümsemeden, kendi deneyimlerine göre programını hazırlamalıdır. Voleybol takımının antrenman programı, günlük, aylık ve yıllık olmak üzere hazırlanmalıdır.
- **Antrenmanların uygulanması:** Voleybolcunun ve voleybol ekibinin verim gücünü yükseltecek tek şey antrenmandır. Antrenmanlar bireysel ve takım antrenmanı olarak planlanmalıdır ve ikisi beraber yürütülmelidir. Antrenörün antrenmanlarda dikkat etmesi gereken noktalar, sporcularının bütün özelliklerini tanıyarak, eksikliklerinin giderilmesi ve sporcudaki yeteneklerin ortaya çıkarılmasına olanak tanınmasıdır. Antrenmandan azami verim alınmaya çalışılmalı, takım içerisinde birlikteliğin sağlanması ve sürdürülmesi amaçlanmalıdır.
- **Performans gelişmesinin denetlenmesi:** Voleybolcuların aralıklı olarak çeşitli testlere tabi tutularak performans denetlemelerinden geçirilerek antrenman düzeylerinin saptanmaya çalışılması önemlidir. Antrenmanlardaki yüklenmelerin dozajı bu testlerin sonucuna göre ayarlanmalı ve sporcular da bu durumdan haberdar edilmelidir.
- **Yarışma hazırlıklarının yapılması:** Yapılan antrenmanların sonuçlarının bir göstergesi de yapılacak hazırlık maçlarıdır. Hazırlık maçları, sporcularımızın motivasyonu ve takımın taktik yanı ile ilgilidir. Bu maçlarda karşılaştığımız takımın, yarışma döneminde uygulayacak olduğumuz taktikleri izlememize

olanak sağlayacak bir takım olmasına özen göstermeliyiz. Ne çok zayıf bir takım ne de çok güçlü bir takım olmamasına özen göstermeliyiz. Grubumuzda olan ancak düzeyimize uygun takım olmalıdır.

- **Sporcuların denetlenmesi:** Sporcularımızın özel yaşantılarını kontrol altında tutmalıyız. Toplumsal ilişkilerini geliştirip, grup içi arkadaşlıklarını geliştirmeliyiz. Takımın içindeki gruplaşmalara fırsat vermeyip, bu yöndeki gelişmeleri zamanında önlemeye çalışmalıyız.
- **Sporculara danışmanlık yapmak:** Sporcunun tüm yaşantısı boyunca karşılaşılabilecek sorunlarda sporcusuna doğru yolu göstermek antrenörün danışmanlık görevlerinden birisidir. Antrenör ancak çok gerekli gördüğünde sporcusuna yardımcı olmalıdır. Aksi takdirde sporcu en küçük sorununu bile antrenörüne getirecektir ve bu da sporcunun kişilik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecektir (Başer, 1994).

Antrenörün görevi özetle iki başlık altında toplanabilir;

a-Genel Görevler

- Takımı oluşturacak sporcuların seçimini yapmak,
- Oluşturulan takıma uygun, plan ve programları yapmak,
- Yapılan plan ve programlar çerçevesinde, antrenmanları verimli olarak yapmak,
- Takımda düzen ve disiplinin sağlamak,
- Antrenmanda yapılan çalışmaların, müsabakalarda uygulanmasını sağlamak
- Müsabakalarda meydana çıkan olumsuzlukları zamanında müdahalelerle gidermek,
- Takımı müsabakaları kazanması yönünde motive etmek.
- Antrenör- İdareci- Sporcu üçgeninin, iletişim sağlayan bir üyesi olmak.
- Takımın sorumluluklarını bilen bir üyesi olmak.

b- Özel Görevleri

1. Oyuncuların himayesi ve danışmanlığı,
2. Doğru beslenme, sağlıklı yaşam ve hijyen hakkında bilgilendirme,
3. Antrenman ve müsabakaların analiz edilip, yorumlanması,

4. Rakip takımın analiz edilip, yorumlanması,
5. Yetenekli sporcuların, ortaya çıkarılıp, yetiştirilmesi,
6. Diğer antrenörlerle bilgi alışverişi, spor adamları ve sporcularla iyi diyalog.
7. Voleybol alanında yayınları izleyip, kurslarda eğitim çalışmalarına katılarak, gerekli bilgi birikimini devamlı olarak tazelemek.

2.1.3. Antrenörde Bulunması Gereken Özellikler

Mücadele sporlarında antrenör veya spor öğretmeni; konusuna hakim, spor dalının tüm inceliklerini bilen, aldığı köklü eğitim ve beden eğitimi kültürünü yetiştirdiği öğrencilerine aktaran, ayrıca bunu yaparken gençliğimiz için sporun vatani ve milli gaye, milli terbiye ve milli vazife olduğu bilincinde hareket eden eğitimcilerdir. Tüm milletine yani her yaştaki insanımıza sporun mahiyeti ve kıymetini anlatabilmelidir. Yetiştirdiği öğrencilerini kendi öz evladı, yaşlılarını kardeşleri, yaşı ilerlemiş olanları da büyük kardeşleri yani aile fertleri gibi görmelidir. Daima sevecen, saygılı, örnek kişiliğe sahip bir yapı ile yaklaşımda bulunmalıdır. Zira özellikle küçük yaştaki öğrenciler anne ve babasından çok öğretmenin hareketlerini taklit edecek, onlara benzemeye çalışacaktır. Psikolojik olarak bu ilişkiden yararlanma ulvi duygular çerçevesinde gelişebileceği gibi doğrudan sporcudan menfaat sağlama şeklinde de olabilir. Bu sporcunun başarısından haksız kazanç elde etmeye yönelik basit ilişkiler şeklinde de gelişebilir. Mücadele Sporları antrenörü sporcusu ile iyi bir arkadaş, dert ortağı, babacan yaklaşımlarla da saygı duyulan ve en önemlisi itimat duyulan, güvenilen bir kişiliğe sahip olmalıdır. Sporcuları arasında ayırım gözetmemeli hatır gönül ilişkisinde bulunmamalıdır. Bildiklerini en iyi şekilde öğretmeli, bilmediğini de belirtmeli, bunu araştırıp öğrendikten sonra onlara aktaracağını ifade etmelidir. Hiçbir zaman olduğundan fazla görünmemeli, kendini öğrencilerine meth etmemeli, sporculuk yaşamındaki başarıları dile getirirken de olabildiğince alçak gönüllü davranmalıdır. Her şeyi bilen ve her şeyi eksiksiz öğrettiği iddiası yerine, öğrencilerine verdiği bilgilerin anahtar niteliğinde olduğunu, bu anahtarı iyi kullanıp, araştırmacı olup, gösterilen yoldan gayretle ilerlendiğinde başarılı olunacağına işaret etmelidir.

Mücadele sporları antrenörü, sporcusunu kesinlikle küçük görmemelidir. Müsabık sporcuları bilgilendirmelerinin altında, onu küçük düşürücü değil, daima teşvik edici, moral verici, performansını olumlu yönde etkileyici ve manevi hislerini

güçlendirici telkinler yatmalıdır. Yine çok başarılı sporcusunu gözünde ve diğer arkadaşları arasında çok büyütmemeli, başarılı sporcuya yapılan övgüler, başarısız olanları da kışkırtmamalıdır. Başarılı olanın başarısından takım arkadaşlarının da payı olduğu belirtilmelidir. Başarının sevincinin ve başarısızlığın üzüntüsünün de birlikte paylaşılması gerektiği öğretilmelidir.

Antrenör, sporcusunun kendinden büyük olduğu hissine kapılmışsa zaafiyet içine düşmüş demektir. Bu durumdan sonra da o sporcusuna vereceği hiçbir şey kalmamıştır. Antrenör sporcusuna yeterince faydalı olamıyor, ülke ve uluslararası düzeyde başarılı sporcu yetiştiremiyor ise kendi eğitimi eksik kalmış demektir. Bu durumda belirli bir seviyeden sonra halen yarışmacı yetiştirme gayretinden vazgeçmeli, temel bilgi eğitimi veya sağlıklı yaşam tipi sportif faaliyetlerle ilgilenmelidir. İyi bir antrenör, daima sorumluluğunun bilinci içinde sporcusunda güven oluşturmuş, takım ruhunu kurmuş ve motivasyonu sağlayabilen bir kişiliğe sahip olmalıdır.

Kendisini sosyal ve kültürel açıdan yetiştirebilmeli, psikoloji ve pedagoji kavramlarını iyi anlamış olmalı ve her çeşit teknik ve teorik eleştirileri rahatça göğüsleyebilmelidir. Kendini, düşünce ve bilgilerini rahat ifade edebilmeli; konuşması sade, anlaşılır ve inandırıcı olmalıdır. Yarışma günleri de iyi bir taktisyen olduğunu göstermelidir.

Birlikte çalıştığı diğer antrenörler ile uyum içinde olmalıdır. Antrenör, aynı zamanda takımın doktoru, masörü ve psikoloğudur. İlk yardım, sağlıklı sauna, spor sakatlıkları, beslenme, spor psikolojisi, anatomi ve fizyoloji bilimlerinde daima kendini yenilemeli, bu bilgilerini derslerinde sporcularına aktarmalıdır. Çalışmalarının tümü bir amaç ve hedef doğrultusunda olmalıdır. Her antrenmanını birkaç gün önceden tasarlamalı, planlamalı ve ona iyi hazırlanmalıdır. Tüm sporcularının karakter ve kişiliklerini iyi bilmeli ona göre yaklaşmalıdır. Sporcularının gelişimlerini iyi takip etmeli, eksiklerini tamamlamalı, geleceğe yönelik projelerini iyi hesaplamalıdır. Giyim şekli, tutum ve davranışları, konuşma biçimi, günlük yaşantısı, sosyal ilişkileri ve ahlaki yapısı ile iyi örnek olmalıdır. Yapılmasını istemediği, tenkit ettiği spor dışı davranışları kendisi yapmamalıdır.

2.2. Kişilik

Kişilik üzerinde yapılan araştırmalar 2500 yıllık bir geçmişe sahip olmasına karşılık henüz kesin, sınırları belli, belli kalıplara sığdırılmış formüller haline getirilebilmiş bir sınıflandırma yapılamamıştır. Çünkü kişilik çok değişik ve farklı boyutlara ve ögelere sahiptir, belli kalıplara sığdırılamaz.

2.2.1. Kişiliğin Tanımı

Çeřitli aęlarda kişilik konusunda araştırma yapan dūřünür, din adamı, hekim, sanatçı vb.lerinin bazı kişilik tanımları şöyledir:

‘‘Kişilik, bireyin kendine özgü olan, tek tek vasıfları toplayan ruhsal bir bütünlüktür.’’

Bu bütünün içine bireyin vücut yapısı, genel fizik görünümü, zekâsı, yetenekleri, heyecanı tepkileri, duyguları, ilgileri ve genel kültürü girer (Adasal, 1979).

‘‘Bireyin kişiliği sahip olduğu bu özellikler değil, bu özelliklerin bireyin içinde yaşadığı ortamda bıraktığı izlenim belirler’’ (Başer, 1980). Çünkü bir kişiliğin belirlenmesinde yalnız o bireyin taşıdığı kişilik özellikleri değil, aynı zamanda iletişim ve etkileşim içinde olduğu diğer bireylerin taşıdığı kişilik özellikleri de etkilidir.

Kısaca özetlenecek olursa;’’ kişilik değişmez bir gerçek değil, aksine bir görüntü, bir etkileşim ve algılama ürünü, bir izlenimdir.’’ Başer (1980). Kişiliği tanımlarken onun bir insanın bütün ilgilerinin, tavırlarının, yeteneklerinin, dış görünüşünün ve çevresine uyum biçiminin özelliklerini içeren ahenkli bir bütün olduğunu ifade etmiştir. Kişilik kavramı ayrıca bir insanı diğerlerinden ayıran ve o insana özgü olan davranışları da içerisinde barındırır.

Kişilik, kalıtsal faktörler ve gelişimsel etkilerin bir bileşimidir. Bir diğer değişle kişilik, doğuştan getirilen özelliklerle doğumdan sonraki öğrenmelerin oluşturduğu, bireyi diğer bireylerden ayırt edici tutarlı ve yapılaşmış bir ilişki biçimidir (Kaya, 2003).

Kişilik, bireyin zihinsel, duygusal, sosyal ve fiziksel özelliklerinin süreklilik gösteren yönlerini içerir. Bu anlamıyla kişiliğin, bireyin göreceli olarak kalıcı eğilim, davranış ve ilişki kalıpları ile tepkilerini belirleyen en temel unsur olduğunu söyleyebiliriz. Bir başka tanımlamada kişiliğin; bireyin kendine özgü düşüncelerini ve sergilediği

davranışlarını belirleyen sistemlerin bütünü olduğu vurgulanmıştır (Taymur ve Türkçapar, 2012).

2.2.2. Kişiliği Belirleyen Kriterler

İnsan gelişimi fiziksel, zihinsel, sosyal ve ahlak gelişimi gibi çeşitli temel boyutlardan oluşan karmaşık bir süreçtir ve her bir boyut arasında karşılıklı bir ilişki bulunmaktadır. Gelişimin bazı yönleri kalıttan bazı yönleri de çevreden etkilenirken, birçok yönü ise her ikisinden de etkilenmektedir. Kişilik gelişiminde çevre, kişiliğin ilerde alacağı şekli belirleyen çok önemli bir etkidir. Davranışçı okula üye psikologlara göre insan tabiatı esnek, yumuşak olup bulunduğu çevreye göre şekil alır (Kuzgun, 1972)

Kişiliğin gelişim sürecini açıklamak için çok sayıda kuram geliştirilmiştir. Hepsi de birbiriyle ilişkili olsa da farklı bakış açılarıyla bu karmaşık süreci açıklamaya çalışmışlardır. Her bir gelişim kuramı, insan gelişiminin özellikle bir alanını odak noktası olarak kabul ederek bu gelişimi genel olarak diğer alanlarla da bütünleşecek biçimde ortaya koymuşlardır. En iyi bilinen teorilerden biri olan Freud'un "psikoseksüel kuramı" daha çok çocukluk yaşantıları ve travmalarının gelecek yaşama olan etkisi üzerinde durmuştur. Bu yaklaşımın devamı olarak Erikson'un "psikososyal kuramı" da psikodinamik yaklaşımın sosyal ve iletişim boyutları ile çocukluk sonrası etkilerini ele almıştır. Abraham Maslow'un kuramcısı olduğu; insanların temelde iyi olduklarına ve sürekli gelişerek kendilerini gerçekleştirmek istediklerini savunan hümanist yaklaşımın ardından öğrenme ilkelerinin daha popüler olmasıyla beraber gelişen bilişsel/sosyal öğrenme kuramları kişiliği yaşam boyu süren bir öğrenme süreci olarak değerlendirme eğilimine girmiştir. Piaget'in "bilişsel gelişim kuramı"na göre davranışçı kuramcılar, davranışta değişme olarak tanımladıkları olay, aslında kişinin zihninde meydana gelen öğrenmenin dışı vurumudur. Bütün bu kuramlar insan gelişiminin düzenli olduğu varsayımına dayanırlar.

Bazı kişilik kuramcıları, kişiliğin varsayımsal bir kavram olduğunu, tüm özelliklerinin dışarıdan gözlenemeyeceğini, bunların çoğunun bireyin iç dünyası ile ilgili olduğunu belirterek, incelenmesi gerekenin insan değil, kişilerarası ilişkiler olması gerektiğini söylemişlerdir. Dolayısıyla buna göre kişilik, ancak, birey bir veya daha fazla kişiyle ilişki durumundayken ortaya çıkar (Dal, 2003)

Kişiliğin yapısı incelenirken çeşitli kuramlar geliştirilmiş fakat bu kuramların özellikle antrenörlerin çalıştığı sporcuyla tanımaya bir yarar sağlamadığı görülmüştür. Çünkü antrenörün daha kesin ve kullanabileceği bilgilere gereksinimi vardır. Bunlar da kişilik kriterleridir. Yani;

- a) Karakter
- b) Mizaç
- c) Fiziki yapı
- d) Yetenek ve beceriler
- e) Kişinin sahip olduğu toplumsal değerler ve toplumsal ilgiler
- f) Anlatım ve davranış şekilleri
- g) Davranışlardaki aşırılıklar

a) Karakter; bireyin üzerine aldığı işin gerekliliklerini yerine getirmede sahip olduğu kararlılık, taşıdığı sorumlulukların sonuçlarına katlanmada gösterdiği irade gücü, sözleri ile davranışları arasındaki uyum, toplumsal ve ahlaki kurallara uyumu o kişinin karakterini ortaya koyan bazı özelliklerdir.

b) Mizaç; bireyin zıt duyguları arasındaki değişimde görülen düzendir. Bazı kişiler üzüntüden sevince, sempaticiden antipatiye ya da ilgiden ilgisizliğe geçişte ani ve aşırı değişiklikler gösterirler. Birden ve aşırı şekilde kızarlar, sonra bu öfkeleri hızlı bir şekilde geçirir. Dün dost oldukları ile ertesi gün düşman olurlar. Özellikle bireylerarası ilişkilerde bu tarz davranışların etkisi büyük önem kazanmış ve temel kriterlerden biri olmuştur. Yapılan araştırmalar hormonların mizacın belirlenmesinde etkisinin olduğunu ortaya koymuştur.

c) Fiziki Yapı; bireyin sahip olduğu fiziksel özellikler kişiliğin belirlenmesinde önemli rol oynarlar. Güzellik-çirkinlik, sevimli yada sevimsiz olmak, iriyarılık, ufak-tefeklik ya da gözle görülen bir bedensel eksikliği olmak gibi özellikler ve bu özelliklerin, bu özelliğe sahip olan kişilerde yarattığı ruhsal durum ve karşısındaki insana yaptığı etki kişiliğin belirlenmesinde etkili olur. Buna ek olarak genel fizik yapının insanların kişiliklerini de etkilediklerini eklemek gerekir. Örneğin; iri yarı kendi gücünden emin insanlar uysaldırlar. Buna karşılık ufak tefek çelimsiz insanların aşırı heyecanlı ve kavgaya hazır bir mizaçları vardır

d) Yetenek ve Beceriler; Bireyin sahip olduğu yetenek ve beceriler onun düşünce ve davranışlarını etkilerler. Çevresindeki insanlardan belli özellikleriyle farklılaşan birey, onlarla olan iletişim ve etkileşimlerinde bu farkların izlerini hisseder ve hissettirirler. Bu yetenekler örneğin, müzik spor ya da resim gibi kişinin ilgileri ve motivasyonunu da büyük ölçüde etkilerler. Aynı şekilde güzel konuşmak, güzel fıkralar anlatmak, hazır cevap olmak gibi özelliklerde kişinin kişiliğinin belirlenmesinde önemli rol oynarlar.

e) Kişinin Sahip Olduğu Toplumsal Değerler ve İlgiler; toplum olaylarına bakış açısı, sağcılık-solculuk gibi görüşlere sahip olması, çeşitli toplumsal olayları değerlendirme şekli, ilişki içinde bulunduğu diğer insanların bu konudaki görüşlerine bağlı olarak onun kişiliğinin belirlenmesinde rol oynar. Örneğin; birisi tarafından derli toplu dindar bir insan olarak kabul edilen bir kişi, bir diğeri tarafından tutucu hatta bağınaz olarak algılanabilir. Aynı şekilde bireyin bazı özel merakları da (pul biriktirmek, balıkçılık vb.) kişilik kriterleri arasındadır.

f) Anlatım ve Davranış Şekilleri; Düşüncelerini duygularını kolayca anlatabilmek, karşısındaki kişilerle kolay ve rahat, sıcak ilişkiler kurabilmek, kibarlık, kabalık gibi kriterlerde kişiliğinin belirlenmesinde önemli rol oynar.

g) Davranışlardaki Aşırılıklar; Kişiler toplum içinde davranışlarındaki aşırılık ile dikkat çekerler. Çok yüksek sesle konuşmak, yüksek sesle kahkahalar atmak, olaylara aşırı tepki göstermek gibi. Bu gibi alışkanlıklar dışa dönük (ekstrovert) insanlarda dışa dönük, içe dönük insanlarda (introvert) içe dönüklülük yönünde olurlar.

Bütün bunların spor açısından incelenmesinin önemi, sporcu kişiliğinin belirlenmesi ve bu kişiliğinin sportif performans ile ilişkisinden ileri gelmektedir. Yukarıdaki verilere göre sporcu kişiliği şöyle tanımlanabilir: "Sporcunun, sportif performans ile ilgili olarak sahip olduğu kişilik özellikler bütünüdür, spor dünyasında bıraktığı izlenimlerdir".

2.2.3. Kişilik ve Uyum

Uyum, genelde bireyin hem kendisi ve hem de çevresi ile iyi ilişkiler kurabilmesi ve bu ilişkileri sürdürebilme derecesi olarak tanımlanabilir (Yavuzer, 1996). Bu bağlamda uyum dinamik bir süreçtir ve bireyin çevresinde yer alan değişikliklere karşı geliştirdiği

tepkilerle sağlanır (Geçtan, 1994) Ancak uyum, sadece toplumsal çevrenin beklentilerine uygun tutum ve davranış geliştirme şeklinde düşünülmemelidir. Çünkü bireyin birbiriyle iç içe geçmiş devamlı etkileşim halinde bulunan biyolojik, psikolojik ve toplumsal bir yaşamı vardır. Bireyin yaşamı tüm bunların düzenli bir ilişkiler sistemi içerisinde bir araya gelmesi ile oluşmaktadır. Bunlar arasındaki düzenli işleyiş uyum olarak ifade edilebilir.

Başaran'a göre, iyi uyumun üç ögesi vardır. Birincisi, bireyin kendine amaçlar bulmada, çözümler seçmede ve başarı derecesini kestirmede, gerçek bilgileri kullanması yani gerçekçilik, ikincisi, olası tehlikeler ve sorunlarla olumlu bir savaşıma kabullenme, yani yüklenme, üçüncüsü ise, kendine güven, kendine saygı, ülkülü olma, ilgi duyma, usa vurma, anlama gibi özelliklerden oluşan kendini kabullenmedir (Başaran, 1994). Bu üç öğeyi yaşamında sergileyebilen birey yaşamı içerisinde başarısızlıklarla karşılaşsa bile kendine olan güvenini yitirmediği gibi herhangi bir şekilde uyumsuzluk davranışı da göstermeyecektir.

Bireyin uyumun bahsedildiğinde iki önemli unsur göz önünde bulundurulmalıdır. Bunlardan birisi kişisel ve duygusal uyum diğeri ise toplumsallaşma ve toplumsal uyumdur. Bu iki önemli unsur aşağıda açıklanmıştır;

- a) Kişisel Ve Duygusal Uyum:** Birey yeni bir sosyal çevreye girdiğinde, yalnızlık ve sosyal bağların kopması ya da zayıflaması gibi iki önemli problemi bir arada yaşayabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında kişisel uyum bireyin yeni girdiği sosyal ortamda, sahip olduğu duygusal özelliklerden güç alarak zorlanma durumunun azalması süreci şeklinde de tanımlanabilir (Karahana ve Ark., 2005).

Kişisel uyum güçlendikçe duygusal sorunlarla mücadele kolaylaşmakta ve buna bağlı olarak duygusal sorunlarda azalma görülmektedir. Kişisel uyum zayıfladığında ise kaygı ve çaresizlik gibi duygular daha yoğun olarak yaşanmakta ve birey üzerine düşen sosyal rolleri yerine getirmekte güçlük çekmektedir.

Probleme duygusal uyum açısından bakıldığında; sosyal etkinliklere katılım, hobiler ve akranlarla kurulan olumlu ilişkiler, bireyin kendini duygusal yönden iyi hissetmesine neden olmakta ve duygusal uyum güçlenmektedir (Gardner ve

Arkadaşları, 2004). Duygusal uyumu etkileyen önemli faktörlerden birisi de sosyal destektir. Sosyal destek alan bireyler diğer yandan kişilerarası ilişkilerde daha başarılı olmakta ve sosyal uyumları da daha güçlenmektedir (Karahana ve Ark., 2005).

b) Toplumsallaşma Ve Toplumsal Uyum: Her şeyden önce insan toplumsal bir varlıktır ve toplumsal yaşam onun akıl ve düşünme yeteneğinin eseridir. İnsan, bir yandan biyolojik büyüme sürecini tamamlarken, diğer yandan toplum normları ile bütünleşmekte ve içinde yaşadığı toplumun üyesi olmaktadır. Dolayısıyla insanın kişiliği toplumsallaşma sürecinde oluşmaktadır (Arslantürk ve Amman, 2000). Toplumsallaşma ise, “toplumsal çevrenin normatif yapılarını öğrenme” ya da toplumun temin ettiği olanak ve zorlamalar aracılığıyla bireyin kişiliğini oluşturan potansiyel haldeki güçlerinin açığa çıkarılması, aktifleştirilmesi sürecidir (Akyüz, 1991). Bu süreçle beraber insan, toplumun ortaya koyduğu hareket modelleri ve düşünme biçimlerini öğrenerek toplumun kültürü ile bütünleşip içinde yaşadığı topluma uyum sağlayabilmektedir.

Toplumsallaşma süreci zaman zaman içinde çatışmayı barındırsa da genelde toplumun bireyden beklentilerinin birey tarafından öncelikli olarak özümsemesi ve sonrasında sergilenmesi durumunu ifade etmektedir. Bu anlamda birey, toplumun kabul ettiği, benimsediği tutum-davranış ve inançları toplumsal yaşamın içerisinde toplumun beklentileri doğrultusunda yerine getirdikçe toplum tarafından onaylanıp kabul görecektir.

Biyo-kültürel ve sosyal bir varlık olan insanın kültürel koşullar içinde geliştirdiği toplumsal ilişkiler, hem toplumun, hem kültürün, hem de bireyin yapısını etkiler ve sonuçta bireyin tüm yaşamı çevresine uyum sağlama çabası içinde geçer (Yavuzer, 1996). Koenig benzer şekilde, “yaşamının ilk yıllarından sonra bir insanın ilk görevinin sosyal çevresine uyum sağlamak” olduğunu belirterek, bireyin yaşamının diğer insanlarla sürekli bir uyum sürecini içerdiğini ve bunun bireyin temel bir sorunu olduğunu söylemektedir (Koenig, 2000). Bireyin toplumda saygınlık kazanmaya ve statü sahibi olmaya gereksinme duymasına bağlı olarak toplumsal

gelişim ve uyum sürecine toplumsal uyum denir ve bu süreç “ insanın bilgisinin arttığı ölçüde, toplumsal değişimlerden haberdar olduğu ölçüde gerçekleşir”.

2.2.4. Kişilik ve Sosyalleşme

Bireyler içinde yaşadıkları toplumun değer yargılarını, inançlarını, geleneklerini, yaşam tarzlarını sosyalleşme süreci ile kuşaktan kuşağa aktarırlar. Bu süreç öğrenme yolu ile gerçekleşmektedir. Bu yapısı itibari ile sosyalleşme bireyin topluma, toplumun bireye bilgi ve teorik aktarımını sürekli hâle getirmektir. Bireyin belli dönemlerde sosyalleşme sürecine ilişkin etkileşim yoğunluğu artmakta ya da azalmakta fakat bu süreç asla son bulmamaktadır. Spor aktiviteleri ile bireylere birlikte faaliyet yapabilme özelliği kazandırılır. Birey rekabetçi bir yapı, çalışma disiplini, cesaret ve mücadele azmi kazanır. Kazanma ve kaybetmeyi kabullenmeyi, paylaşmayı, yardımlaşmayı, başkalarının görüş ve düşüncelerine saygı duymayı öğrenir. Birlikte çalışma sonucu bireyde sosyal sorumluluk duygusu gelişir. Sosyal sorumluluk duygusunun gelişmesi sonucu toplumda sosyalleşme süreci sağlanmış olur.

Bu açıdan sağlıklı kişiliğin sosyalleşme süreci ile yakından ilişkili olduğunu söylenebilir. Sosyalleşme ise bireyin, içinde yaşadığı toplumun normlarını, değerlerini, kendisinden beklenen rolleri, tutumları ve davranış yapılarını, toplumsal etkileşim için gerekli becerileri, benlik ve kimlik duygusunu kazanma, içinde yaşadığı kültürü içselleştirme sürecidir.

2.2.5. Spor ve Sosyalleşme İlişkisi

Psikolojik açıdan spor yapan bireylerde spor haz alma ve mutlu etme duygusu yaşatmaktadır. Çağımızın hastalığı olarak adlandırılan stresle başa çıkmada en önemli etken kuşkusuz spor olmaktadır. Bireylerin günlük yaşantıda karşılaştıkları monoton hayat tarzı ve anlayışını spor yolu ile ortadan kaldırmak mümkündür. Bireylerin rahatlaması ve gevşemesini sağlamanın yanı sıra kendilerini mutlu hissetmelerini ve bir şeyleri başarmış olmalarının vermiş olduğu hazzı yaşamaları sağlanmış olur (Güçlü, 2005).

Modern toplumların en belirgin özelliği olan sosyal farklılaşma artan iş bölümü ile sosyal bütünleşme arasındaki uyumun sağlanmasında spor aktif bir olgudur. Toplumun sosyal yapısı içinde uyma ve çatışma modellerinin yanı sıra, huzursuzlukların, sapma davranışların azaltılması ve bunların normlarla ahenkleştirilmesi, gerginliklerin toplum yararına yöneltilebilmesinde spor önemli faktörlerden biridir (Erkal, 1998).

Dünyanın her tarafında ve toplumlarda sınıflar arasında spor yapmaya, sporu izlemeye duyulan ilginin hızla artması, çağdaş toplumsal yaşayışın ayırt edici başlıca özelliklerinden biridir. Bu işin sosyolojik yönü, dil, din, ırk ve cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin ama spor sahalarına ama televizyon başına, dünyanın dört bir tarafındaki milyarlarca insanı aynı anda toplayabilen başka bir olay yoktur (Fişek, 1985).

Spor yapmak yalnızca bir bedensel uğraş olmayıp aynı zamanda sosyalleşme ve topluma uyma sürecidir. Spor bir kurallar dizisi ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca taşıdığı özelliklere göre takıma uyma özelliklerini gerektirir. Gerek antrenman gerekse yarışma olsun başarıya ulaşmak bu günlük yaşantıda pek bulunmayan kuralara uymak ile mümkündür. Bu ise yeni bir durum süreci demektir. Uyum süreçlerine başarı ile tamamlayan genç sporcu artık yeni bazı özelliklere sahiptir. Daha doğrusu mevcut bazı nitelikleri geliştirmiştir.

Şahan (1992) tarafından yapılan bir araştırmada üniversite öğrencilerinin spor aktiviteleri ile sosyalleşme süreçlerinde meydana gelen değişimin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Spor ve spor aktivitelerinin bireylerin sosyalleşme sürecinde etkisinin olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda gençlerin sosyalleşme sürecinde eğitim kurumları, arkadaş çevresi, aile, kültürel yapı ve diğer sosyalleşme faktörleriyle birlikte spor aktivitelerinin de önemli unsurlardan birisi olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Spor yapanlar ile spor yapmayanların kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi ele alan bir araştırmada ise, O. Neumann, genç performans sporcuları ile sporcu olmayanları karşılaştırdığında spor yapanların yapmayanlara göre daha çalışkan, daha canlı, ilişki kurmaya sürekli hazır, sebatlı, zor koşullarda ortama uymalarının daha iyi olduğunu belirlemiştir.

Tiryaki ve ark. (1991) tarafından yapılan bir araştırmada da spor yapanların yapmayanlara göre daha dışa dönük ve duygusal olarak dengeli oldukları belirlenmiştir (Tiryaki, 2000). Netice itibari ile ister amatörce, isterse maksimal performansa yönelik profesyonelce yapılan sportif faaliyetler, kişiye çeşitli açılardan kontrol altına alan eksiklerini geliştiren ve tamamlayan, fazlalıklarını da olumlu bir şekilde harcamasına ortam oluşturacak, kişiliğin gelişmesine önemli katkılar sağlayan bir araçtır.

Sporcuların performans ve başarı düzeyleri, genetik yapı ve düzenli antrenman yapmanın yanında, beden-zihin etkileşimi doğrultusunda düşünce, duygu ve zihinsel süreçlerin kontrolüne bağlıdır (Syer ve ark., 1998). Yani sporda başarıya ulaşmak için en önemli unsurlardan birisi de psikolojik faktörlerdir. Sportif başarıyı etkileyen faktörler; karar verme, motivasyon ve sosyal faktörler olarak sayılabilir. Antrenör, temel psikolojik bilgilerden yararlanarak kendine özgü spor dalında başarılı olmanın yollarını arar.

Spor, fiziksel aktivite ve beden eğitimi ise, kişisel gelişimi pek çok yönden desteklemektedir. Laker (2000)'in aktardığına göre, Blake (1996) genel olarak okul eğitimi, toplumdaki tüm bireylerin arzu edilen bireysel karakterlerin gelişimi için fırsatlar sunduğunu belirtmiştir. Özel olarak ise, beden eğitiminin beceri gelişimi, mücadele ve sosyal değişimleri içeren interaktif bir evre sunduğunu belirtmiştir. Böylece beden eğitiminin, kişisel gelişime katkı yapan sosyal deneyim ortamı olduğunu belirtmiştir (Laker, 2000: 82).

Kişilik özelliklerinden, kişiler arası iletişime kadar her alanda bu denli önemli olan spor ortamlarında, antrenörlere ciddi görevler düşmektedir. Bu mühim görevi üstlenecek antrenörler sağlam kişilik sahibi bireylerden oluşmalı ve sporcuya her davranışı ile örnek olabilmelidir. Bu nedenle antrenörlerin kişilik özelliklerinin bilinmesi, eksik yönlerinin farkında olmalarını sağlayacak ve iyileştirmeye gidilebilecektir. Bu da sportif performansın yükselmesine, dolayısıyla ülke sporuna katkıda bulunacaktır.

2.2.6. Sportif Etkinliğin Kişilik zerine Etkileri

Eğitimin kişilik üzerine etkisi yıllardır tartışıla gelen bir konudur. Ayrıca eğitimin kişilik üzerine birçok olumlu etkisi olduğu yadsınamaz bir durumdur. Çeşitli bilim

adamları ve spor ahlâkçıları sportif etkinliğin kişilik üzerine etkilerini şöyle genelleştirmektedirler: Spor karakteri şekillendirir, takım sporları işbirliği yapmayı öğretir, bireysel sporlar kişisel disiplini geliştirir, spor erkekçe mücadeleyi öğretir, beden eğitimindeki serbestlik ve zorunlu olmayış, öğrenci-öğretici ilişkilerini geliştirerek, sporcunun sosyalleşme sürecini kolaylaştırır. Tehlikeli idmanlar cesareti artırır, bazı spor dalları yüksek bir iletişim değerine sahiptir. Özellikle *bedensel temasın olduğu spor dallarında* bu daha belirgindir. Spor saldırganlık dürtülerine doğal yol ile sosyal kurallara uygun olarak boşaltmayı öğretir. (Kuru ve Baştuğ, 2008).

1960'lı yıllardan beri çeşitli araştırmalar, kişilik ve sportif performans arasındaki ilişkiyi araştırmışlar ve sporcuların spor yapmayanlara göre farklı kişilik özelliklerine sahip olduğu görülmüştür (Geron ve Ark., 1986).

Spor yapanların spor yapmayanlara göre daha bağımsız, objektif ve daha az endişeli olmak gibi farklı kişilik özelliklerine sahip olduğu da kabul edilmektedir (Tiryaki, 2000). Sporla ilgilenen kişilerin daha fazla sorunla karşı karşıya kaldığı da bir gerçektir. Buradan da anlaşılacağı üzere sporda kişilik özelliklerinin önemi büyüktür. Spor eğitiminde en önemli görevin antrenörlere düştüğü düşünülürse; antrenörlerin kişilik özelliklerinin spor eğitiminin kalitesini belirleyici özelliğinin yüksek olduğu görülebilir.

2.2.7. Kişiliğin Sportif Performans Üzerine Etkileri

Sporcu adayının kişilik özelliklerinin spora uygunluğu konusunda bir yargıya varabilmek için sporda başarıyı sağlayan kişilik özelliklerinin bilinmesi gerekir. Bu özellikler çeşitli spor dallarına göre bazı farklılıklar göstermekle birlikte, spor psikologları bir ortak özellikler dizisinde anlaşabilmişlerdir. Bunlar;

- Sporcu her türlü engellemelere (rakip, seyirci, hava ve saha, koşulları, hakem v.b) rağmen amaçladığı performansı sağlamak için bedensel ve ruhsal kapasitesini zorlamak zorundadır.
- Antrenmanları yapmak ve fedakârlıklara katlanmak zorundadır.
- Sporun bireye etkisi, hem bedensel hem ruhsaldır. Bu etkiler yarışma ve antrenmanda farklılık gösterir.

- Sporcu üzerinde toplumun bir baskısı vardır.(politik, ekonomik ve sosyal nedenler)
- Sporcu kendisine düşman bir ortam içindedir.

Bütün bunlar ise; özel bir kişilik gerektirir ve sporcunun kişilik yapısında olumlu yada olumsuz bazı değişikliklere neden olur.

2.3. Antrenör Kişiliği

Eğitim sürecinde öğretmenin kişilik özelliklerinin eğitim anlayışını, dolayısıyla eğitim kalitesini etkileyeceği düşünüldüğünde; öğretmenlerin kişilik özelliklerinin incelenmesi eğitim açısından gerekliliği söz konusu olan bir durumdur. Spor branşlarında da antrenörlerin kişilik özellikleri; sporcuya davranış biçimi, verilen eğitimin etkililiği ve kalitesi gibi birçok alanı etkilemektedir.

2.3.1. Antrenörün Kişilik Özellikleri

Sporcunun ya da takımın başarılı olmasında antrenörün kişiliği büyük önem taşır. Antrenör bir öğretici, eğitici, yol gösterici olarak bazı özelliklere sahip olmalıdır. Ancak bu özelliklere sahip olduğu takdirde sporcusunun saygısını kazanabilir. Bunlar şöyle sıralanabilir.

- **Spor Bilgisi:** Sporcu antrenörün bilgisinden emin olmalıdır. Mesleki alanda karşılaşılabileceği her türlü güçlüğü antrenörün yeneceğine inanmalıdır. Antrenör konusunda bilgi ve yeniliye açık olmalıdır.Sporcu antrenörün bilgisinden emin olmalıdır.Antrenör ilgili spor dalının kurallarını,teknikinin ve taktiğinin bilgisine sahip olmak zorundadır.
- **İlgi:** Antrenör çalıştırdığı sporcuların her birine eşit ve yeterli ilgiyi göstermek zorundadır. Bu ilgi sporcunun özel yaşantısında da sürmelidir. Antrenör sporcularına gösterdiği ilgiden çok fazlasını mesleğine karşı göstermeli, sürekli olarak mesleğinde ilerlemek ve yeni gelişmeleri izlemek için çaba harcamalı ve bu çabayı sporcularına hissettirmelidir.
- **Dürüstlük:** Antrenör kendisine ve sporcularına karşı dürüst olmak zorundadır. Sporcularının ve kendi hatalarını aynı dürüstlikle ortaya koyabilmeli, sporcularına

gerekli performansı sağladığı takdirde, haklarını elde edeceklerinin güvencesini, sözle değil, davranışları ile vermelidir.

- **Ayrılabilme Özelliği:** Antrenör sporcularını yeteneklerine göre yetiştirmeli ayrıntıları görebilmeli ve değerlendirmelidir.
- **Örnek Olmak:** Antrenör, tutum ve davranışlarıyla sporcularına iyi örnek olmalıdır.
- **Olgunluk:** Antrenör, sporcularının kusurlarını ve zayıf yanlarını alay etmeden düzeltme yoluna gitmelidir.
- **Değişebilirlik:** Antrenörün gerek dünya görüşü, gerekirse spor kültürü yeni bilgilerine açık olmalıdır.
- **Zeka:** Bir antrenörün meraklı, yaratıcı fikirlere açık bir kişilikte olması gerekir. Spor zekâsı, bilgi ve tecrübenin birikmesinin sonunda gelişecektir.
- **İnatçı ve Israrlı Olmak:** Antrenör; karşılaştığı zorluklarla, hüsrana ve yenilgilere rağmen cesaretini kırmamalı. Başarıda ısrarlı olmamalıdır. Bunların spor kariyerinde yaşanacak geçici bir deneyim olduğunun bilincinde olmalıdır.
- **Sabırlı Olmak:** Kişisel ya da grupsal gelişim uzun bir süre alabilir, hatta cesaret kırıcı bir yavaşlıkta da olabilir. Antrenör bunlar bilmeli gerçek dışı, imkansız beklentilerle hayal kırıklığına uğramaktan kaçınmalıdır.
- **Kendini kontrol Edebilmeli:** Antrenör özellikle müsabaka esnasında çok çabuk değişen hücumlarla kendine hâkim olabilmelidir. Çünkü antrenör stres altındaysa bunu sporculara taşır ve performanslarını etkiler.
- **Organizasyon:** İyi eğitilmiş bir antrenör zaman yönetiminde etkin olmalıdır ve sporcuyla istenen amaçlar yönünde organize edebilmelidir.
- **Mizah Duygusu:** Antrenör sporcularıyla şakalaşabilecek kadar iyi bir iletişime sahip ve insancıl olabilmelidir.
- **Dikkatli ve Çalışkan Olmak:** Antrenör çalışma koşulları bütün ihtiyaç ve taleplerine cevap verebilmelidir.

Antrenör aynı zamanda ideal bir antrenör olmak istiyorsa şu özellikleri bulundurmak zorundadır.

- Antrenör iyi bir branş bilgisine sahip olmalıdır.
- Antrenör iyi bir genel kültür bilgisine sahip olmalıdır.
- Antrenörün kişisel ve karakter özelliğinin uygunluğu önemlidir. Spor branş bilgisi ve genel kültür bilgisi eğitimle kazandırılabilirdiği halde, antrenörün kişisel ve karakter özelliğinin uygunluğu, herhangi bir disipline dayalı bilgiyle kazandırılmamaktadır. Bu özellik yalnızca kendini sürekli geliştirmekle sağlanabilir.

Antrenör, kendi kişiliğinin özellikleri altında sporcusu veya takım ile olan ilişkilerini düzenler. Bazı antrenörler sürekli olarak otoriter bir tutum sergilerler. Bu durumun nedenleri şunlar olabilir;

1. Rol algıları otoriterlik davranışını gerekli kılmaktadır.
2. Diğerlerini kontrol etmek bazıları için bir gereksinimdir. Bu gereksinimlerini sporla tatmin edebilirler.
3. Spordaki baskı ve zorlanma antrenörün takımının ya da sporcusunun kontrolünü gerektirir.
4. Sporcuların otorite figürlerine alışkın olması antrenörü otoriter bir eğilime yöneltir.
5. Bazı antrenörler antrenörlük rolü kadar babalık rolünü tanımlamaya çalışırlar ve böylece disiplini aşılama gereksinimini hissederler ve bazı antrenörler de otoriterdir.

Ancak sporcular antrenörü için değerli olduğunu hissetme ihtiyacı duyarlar. Antrenörün, onların bir robot değil, bir insan olduğunu unutmamasını isterler. Sağlıklı işleyen sporcu-antrenör ilişkisi başarının temelini oluşturur. Antrenör ile sporcu arasındaki kişisel problemler, antrenörün başarılı olduğu halde bir sporcuya takımda yer vermemesine veya bir sporcunun antrenörün başarılı gözükmemesi için sahip olduğu performansını kullanmamasına kadar uzanan sorunlara yol açabilir (Tiryaki,2000).

Sporcunun memnuniyet düzeyini düşürerek ve eğlence faktörünü azaltarak sporcunun bu nedenlerden dolayı sporu bırakmasına yol açabilir. Kaygı düzeyini yükselterek, sporcunun hata yapma oranını yükseltebilir, Başarısızlık korkusunun ortaya çıkmasına sebep olarak, sporcunun risk almasını engelleyebilir, İstenmeyen pek çok

davranış örüntüsü ve disiplin problemlerinin ortaya çıkmasına neden olabilir (Karakoç ve Ark., 2011).

İdeal bir antrenörde bulunması gereken özellikler şöyle özetlenebilir;

3. Antrenör iyi bir branş bilgisine sahip olmalıdır. Sevim ve Ark. (2001).

2.3.2. Antrenör Tipleri

Birçok spor dalında, klasik bilgiler ışığında 5 tip antrenör belirlenmiştir. Bunlar;

1. Aşırı disiplinli ve otoriter
2. Uysal ve iyi huylu
3. Gergin ve hareketli
4. Gevşek

5. İş yapar görünüşlü ve gayretli şeklindedir.

- 1) Aşırı disiplinli ve otoriter olanlar; Daha çok antrenörlüğe yeni başlayanlar bu tür bir yapı sergilerler. Başarılı olmanın sertlikten geçtiğine inanırlar. Kesin talimatlarının, tavizsiz uygulanmasını, katı disiplin kuralları içinde olunmasını arzu ederler. Bazen sporcularını diğerlerinin içinde azarlar ve hatta aşağılarlar.
- 2) Uysal ve iyi huylu olanlar; Son derece yumuşak, uysal, halim selim tabiatlı antrenörlerdir. Tüm eğitimini sevgi dolu, samimi bir yaklaşım içinde, kimseyi kırmadan, tatlı örnekler vererek sürdürür. Sporcuları ile bir arkadaş, ağabey veya yakın dosttur. Yaşamının büyük bir kısmını onlarla paylaşır. Yenilen veya yenilen sporcudan çok spor yapan sporcu onun için önemlidir. Kapris ve hırstan uzak sporu spor için yapan ve yaptırın öğretmenlerdir.
- 3) Gergin ve telaşlı olanlar; Astenik tip antrenörlerdir. Huzursuz, alıngan ve telaşlı bir yapıya sahip ve çok hareketlidirler.
- 4) Gevşek olanlar; Bunlar ciddiyetten ve güven oluşturmaktan uzak, rahat hareket etme özelliğinde antrenörlerdir. Başarı ve başarısızlık pek

umurlarında değildir. Özel bir gayret göstermezler, görevlerinin bilincinde de değildirler.

- 5) Gayretli olanlar; Ciddi tavır gayret ve ağırbaşlılık içindedirler. Gayretleri daima başarıya giden yolu araştırır. Kendi eksiklerini fark ettikçe kendini yetiştirir ve yenilerler. Devamlı öğrenme isteği içindedirler. Bilimsel araştırmaları takip ederler.

Bu antrenör tiplerine daha birçoğunu ilave etmek mümkündür. Karşılaşılan durumlara göre hepsinin iyi yönleri mevcuttur. Önemli olan doğru zamanda doğru tepkiler verebilmeyi başarmaktır.

2.3.3. Antrenör-Sporcu İlişkisi

Antrenörün ilgilendiği sporcuların belli bir grup olduğu ve bu gruptaki sporcuların belirgin bir amaç için bir araya geldiğini düşünerek yola çıkılmalıdır. Antrenörün amacı, bireydeki bedensel performans özelliklerini yapılan spor dalına uygun biçimde arttırmak ve takımın amaçlanan hedefe ulaşmasında aktif olarak sporcuları yönlendirmektir. Bunun için sporcuları çalıştırması motive etmesi, organizasyon ve gerekli planlamayı yapması gerekir. Tüm bunların yanı sıra grubu, istenen hedefe doğru yönlendirecek olan antrenörde liderlik özelliğinin bulunması, başarı için önemli bir faktördür.

Düşünürler, lideri değişik şekillerde tanımlamaktadırlar. Ancak genel olarak lider, grup ya da takımın beklentilerini yerine getirmede araç olan ve amaca ulaşmak için grubun motive edildiği ve yardım edildiği ortamı geliştiren bir birey olarak görülmektedir.

Liderin başlıca görevleri, grup amaçlarını belirlemek, gruba bu amaçlara göre yaşamasını sağlamak ve grubun içindeki çatışma ve problemleri çözmektir.

Bilimsel araştırmalar spor alanında özel anlamı olan antrenörlükte liderliğin niteliğini araştırarak, antrenörün etkinliğinde rol oynayan üç faktörü ortaya çıkarmıştır.

1. Antrenör-sporcu ilişkisi
2. İşin yapısı
3. Antrenörlük mevkiinin gücü.

Birinci faktör olan antrenör-sporcu ilişkileri iyi ya da kötü olarak derecelendirilir. Sporcuların antrenörü sevme derecesine işaret eder. Antrenörün teknik bilgisine güvenme ya da onun sporcular arası ilişkilerini yürütmesi gibi arı faktörlerden ortaya çıkar (iletişim kurma istekliliği, dinleme, disiplinsiz tarzlarda açık olma vs.). İkinci faktör durumundaki yapılanma derecesi ise yapılanmış bir durum olduğu kabul edilir. Son olarak üçüncü faktör antrenörlük mevkiinin gücüdür. Bu bir mevkiinin kuvveti ya da gösterilen otorite gücü olarak tanımlanır.

Antrenör- sporcu ilişkisi uyumluysa, işin yapısı belirginse (neyin, nasıl yapılacağı belliyse) ve antrenörlük mevkiinin gücü kuvvetliyse (yani antrenörün elinde yeterli derecede güç ve yaptırım varsa) ve antrenör sporcuları tarafından lider olarak kabul ediliyorsa, antrenör için liderlik davranışı gösterilebilmesi için uygun bir ortam var demektir. Bu üç faktörden birisinin ya da ikisinin pek olumlu olmadığı durumlar antrenör için daha elverişsiz durumlardır. En elverişsiz durumlar ile en uygun durumlarda iş yönelimli antrenör daha etkin olmakta, orta derecede elverişli durumlarda kişi yönelimli antrenör daha başarılı olmaktadır.

Antrenörün sevildiği ve çalışma ortamının tamamen uygun olduğu durumlarda antrenörün anlayışlı, sosyal, duygusal davranışlar göstermesi kişi yönelimli olması gereksizdir. Tüm faktörlerin uygun olduğu durumlarda antrenörden takıma, sporcuya yol göstermesi beklenir. Yani iş yönelimli antrenörlük davranışı sporcular tarafından rahatlıkla kabul edilir. Faktörlerin tamamen olumsuz olduğu, yani işlerin yapılanmamış, antrenörün sevilmediği, güçsüz olduğu durumlarda antrenörün işe sarılması daha iyi sonuç verir. Karışıklık ve belirsizlik içinde iken sporcu kendine yol gösteren birine gereksinim duyar.

Antrenör-sporcu ilişkisindeki bir diğer önemli husus ise antrenörün genel uyum becerileridir. Genel uyum becerilerini, kişisel uyum ve sosyal uyum becerileri belirler (Özgüven, 1992). Kişisel uyumu yüksek olan antrenörler, kendini gerçekleştirmiş bireylerdir. Kendini gerçekleştirme, kendini gerçekleştiren kişinin davranış özelliklerinden kendine güvenme, kendi yeteneklerinin farkında olma, kendi kendine kararlar verebilme, doğru bildiğini söyleyebilme, kabul edildiği ve bir işe yaradığı duygusu içinde olma gibi niteliklerle ilişkilidir (Özgüven, 1992).

2.3.4. Başarılı Antrenör Özellikleri

Antrenörler öncelikle sporu ve sporcuyu sevmelidirler, başarılı olabilmeleri için sporun belli bir alanında yetenekli olmaları gerekir. Seyahat etmekten, değişik insanlarla tanışıp yeni yerler görmekten hoşlananlar için antrenörlük uygun bir meslektir.

- Antrenör olacak kişilerin, görevlerini yerine getirmeye engel, bedensel eksiklikleri, sağlık sorunları olmaması gerekir,
- Bu alanda çalışan insanlar bir anlamda eğitimci olarak görev yaptıkları için, insanlarla iyi iletişim kurabilmek, sabırlı ve dayanıklı olabilmek bu meslekte başarıyı artırıcı faktörlerdir.
- İnsanları seven, çabuk iletişim kurabilen, düşüncelerini rahatlıkla aktarabilen, kurallara uymayı ilke haline getiren, tutarlı, uyumlu, güvenilir, otoriter ve bir gurubu yönetebilecek özelliklere sahip kişiler bu meslekte başarılı ve mutlu olabilirler.
- Antrenörlerin sürekli yeniliklere açık bir kişiliğe sahip olması gerekir.
- Antrenörlerin, branşları ile ilgili spor dalındaki gelişmeleri, yenilikleri, uluslararası kurallardaki değişiklikleri takip edecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olması gerekir.

Antrenörün başarısı, antrenör ile sporcu arasındaki etkili iletişimin nasıl kurulduğuna bağlıdır. Başarılı antrenörler genellikle dengeli, kendine hakim sosyal bir kişiliğe sahiptirler ve dünya görüşleri performans üzerine kuruludur. Antrenörlük karşılıklı iletişim ve etkileşimle, diğerlerini etkileme ve yönlendirmeye dayalı bir liderlik sanatıdır. Etkili bir iletişim, etkili çalışmanın ilk kuralıdır (Baştuğ, 2008).

Bir sporcu ne kadar yetenekli olursa olsun, ne kadar çalışırsa çalışsın kazanmak için bir antrenörün yardımına gereksinim duyar. Bir antrenörün görevi yalnızca çalıştırmak ya da sporun nasıl yapıldığını göstermekten ibaret değildir. Ancak, antrenörler, genelde eğitim ve mesleki bilgileri nedeni ile direkt olarak liderliğe getirilirler. Oysa mesleki bilgi ve eğitimlerinin çok iyi olması, onların başarılı olmalarını garanti etmez. Çünkü antrenörlük yalnız bir meslek değil, aynı zamanda liderliktir. (Başer, 1998).

Antrenörün rehberliği, takımı uyumlu hale getirmesi, sporcuların davranışlarını istenilen yönde geliştirmesi başarı için gereklidir. Antrenörlerin hatalardan kaçınabilmeleri için

hem teknik hem de psikolojik açıdan bazı yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Bu yeterliliklerin bir kısmı teorik bilgi dağarcığı iken büyük bir kısmı ise insan ilişkileri ile ilgilidir.

BÖLÜM III: YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Tarama modelleri; geçmişte veya halen var olan bir durumu, var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları her hangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu en uygun bir biçimde “gözleyip” belirleyebilmektir (Karasar, 2008).

Bu nedenle bu araştırma Karate antrenörlerin kişilik özelliklerinin belirlenmesini amaçladığından tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

- Bu araştırmanın evreni, ülkemizde çeşitli illerde, çeşitli kurumlarda görev yapan Karate antrenörlerinden oluşmaktadır.
- Araştırmanın örneklemi ise, ülkemizde çeşitli illerde görev yapan 57'si BESYO bölümü mezunu, 54 kadın ve 55 erkek olmak üzere toplam 109 Karate antrenöründen oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan antrenörlerin yaşı, cinsiyeti, antrenörlük hizmet yılı, antrenörlük kademesi ve antrenörlük belgesinin alındığı kurumun ifade edildiği bağımsız değişkenleri içeren kişisel bilgilerini öğrenmeye yönelik kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Karate antrenörlerinin kişilik özelliklerini ölçmek amacıyla ise Özgüven tarafından 1976 yılında geliştirilmiş, 1982 yılında ikinci revizyonu yapılan "Hacettepe Kişilik Envanteri (HKE)" kullanılmıştır. Envanter dört "kişisel uyum" ve dört "sosyal uyum" alt ölçeği olmak üzere toplam sekiz ölçekten oluşmuştur. Kişisel ve sosyal uyum puanlarının toplamı genel uyum puanını vermektedir. Envanter her bir alt ölçekten 20'şer soru maddesi ve 8 geçerlilik maddesi olmak üzere toplam 168 soru maddesini içermektedir (Özgüven, 1992)

Zorunlu seçme tekniğine göre hazırlanan ölçekte yanıt seçeneği “E” ve “H” olmak üzere iki tanedir. Anahtarında belirtilen her bir yanıt için bir puan verilir. Alt ölçekler 20’şer maddeden oluşmuştur. Her alt ölçekten elde edilen puanlar 0 ile 20 arasında değişmektedir. Puanın yükselmesi, bireyin uyum düzeyinin yüksek; düşmesi ise, uyum düzeyinin düşük olduğuna işaret eder (Özgüven, 1992).

HKE’nin Güvenirliği; Özgüven (1976-82) tarafından çeşitli gruplar üzerinde yapılmıştır (Özgüven, 1992). Envanterin ağırlıklı tekrarı yöntemi ile yapılan güvenilirlik çalışmalarının genel sonuçları; alt ölçeklere ilişkin güvenilirlik katsayıları; standart normlar alt ölçekte en düşük (0.58) ve genel uyum puanında en yüksek (0.92) olmak üzere ortalama güvenilirlik 0.82 olarak bulunmuştur.

Toplam Puanlar: Hacettepe Kişilik Envanterinin alt ölçeklerine ilişkin sekiz puana ek olarak üç de toplam puan elde edilmektedir. Bunlar kişisel, sosyal ve genel uyumdur.

a) Kişisel Uyum (KU): Kendini gerçekleştirme, duygusal kararlılık, nevrotik eğilimler ve psikotik belirtiler alt ölçeklerinden elde edilen puanların toplamından oluşmaktadır. Kişisel uyuma ilişkin dört alt ölçekte nitelikleri aşağıda kısaca belirtilmiştir.

a.1. Kendini Gerçekleştirme (KG)

Kendini gerçekleştirme, kendini gerçekleştiren kişinin davranış özelliklerinden kendine güvenme, kendi yeteneklerinin farkında olma, kendi kendine kararlar verebilme, doğru bildiğini söyleyebilme, kabul edildiği ve bir işe yaradığı duygusu içinde olma gibi niteliklerle ilişkilidir.

a.2. Duygusal Kararlılık (DK)

Duygusal kararlılık puanının yüksek oluşu, bireyin duygusal yönden kararlı oluşunu belirtir. Duygusal kararlılık puanı yüksek olan bireyler, genellikle kendine güvenen, az üzülen, alıngan olmama özellikleri gösteren kişilerdir. Çoğu kez sakin ve huzurlu bireyler izlenimi verirler. Başkalarından pek az tavsiye isterler. Kendi kararlarını kendilerin verme eğilimindedir. Ortaya çıkan yeni ve yabancı durumlardan çekinmezler. Acil durumlarda etkili davranışlar gösterirler. Puanı düşük olan kişiler, genellikle gergin ve kaygılı olurlar. Sıkıntılı durumlarda gözyaşlarını tutamazlar. Karşılaştıkları yeni durumlarda ise ya korkak ve çekingen, ya da aşırı düzeyde atak ve kavgacı olabilirler.

a.3. Nevrotik Eğilimler (NE)

Nevrotik belirtileri olan kişiler, kronik yorgunluk, uyuyamama, görme güçlükleri, iştahsızlık gibi çeşitli psikosomatik belirtilerin birinden ya da birkaçından şikayetçidirler. Nevrotik kişiler, duygusal çatışmalarını genellikle fiziksel yollardan ifade etmektedirler. Ayrıca, nevroitik eğilimler benliğini olduğu gibi kabul edememe, mükemmeliyetçi olma, eleştiriye açık olmama gibi davranışları da içerir.

a.4. Psikotik Belirtiler (PB)

Psikotik belirtiler puanı, düşük olan bireylerde, insanlardan yalnız kalmayı yeğleme ve uzaklaşma eğilimi, dikkatini bir noktada toplama güçlüğü ve hayal kurma eğilimi gözlenir. Bu bireyler, alıngan ve aşırı duygusaldırlar. Kendilerine yönelik düşünceleri fazladır. Psikotik belirtiler puanının yüksek olduğu, normal bir uyum tarzında ise birey, belirli ölçüler içinde, hayal dünyasından bağımsız olarak yaşamını sürdürür (Özguven, 1992).

b) Sosyal Uyum (SU): Aile ilişkileri, sosyal ilişkiler, sosyal normlar ve antisosyal eğilimler alt ölçeklerinden elde edilen puanların toplamından oluşmaktadır. Sosyal uyum alt ölçekleri dört alt ölçekten oluşmaktadır:

b.1. Aile İlişkileri (Aİ)

Bu alt ölçekten elde edilen puan, bireyin ailesiyle olan ilişkilerini yansıtır. Puanın yüksek bulunması, kişinin anne, baba ve kardeşleriyle dostça, sağlıklı ilişkiler içinde olduğunu gösterir. Bu tür bireyler, aile üyelerinin normal ölçüler içinde kendilerinden istekte bulunan, ancak belli bir düzeyde bağımsız olma hakkının onlara tanıyan kişiler olarak görürler. Zamanlarının çoğunu aileleriyle birlikte geçirirler ve birlikte etkinlik gösterirler. Aile ilişkileri puanının düşük bulunması ise, bireyin ailesiyle olan ilişkilerinde karışıklık ve uyumsuzluk bulunduğuna işaret eder.

b.2. Sosyal İlişkiler (Sİ):

Sosyal ilişkiler puanı, bireyin diğer insanlarla olan ilişkilerinin niteliğini belirtir. Puanın yüksek oluşu, sosyal olgunluk yönünden bireyin uyumlu ve sosyal becerilerinin yüksek düzeyde arkadaşları ve diğer yetişkin grupları içinde mutlu ve rahat bir görünüm verirler. Konuşmaktan hoşlanırlar ve başkalarının söylediklerine ilgi gösterirler.

Başkalarını sever ve başkaları tarafından da sevilirler. Mutluluk içinde esnek bir tutumu benimserler, kabul gören davranışlar sergilerler, Kendilerini sosyal durumlara uygun şekilde idare etmesini bilirler. Sosyal ilişkiler puanının düşük olması ise, bireyin sosyal beceriler ve sosyalleşme bakımından durgun olduğu anlamına gelir.

b.3. Sosyal Normlar (SN):

Sosyal normlar puanı, uyulması zorunlu yasal durumlarda olduğu kadar, dikkate alınması gereken sosyal kural ve toplum değerlerine ve başkalarının haklarına saygılı olma, bunun yanı sıra kendi istek ve gereksinimlerini de toplumla uzlaşarak, belli ölçülerde bağımsız olarak karşılama gibi davranışları ölçer. Sosyal normlar puanının yüksek olması, bireyin başkalarının haklarını anlayışla karşıladığını, kişisel isteklerini, grubun gereksinimlerine göre erteleyebildiğini ya da değiştirebildiğini gösterir. Bu kişiler toplumda neyin doğru, neyin yanlış olarak kabul edildiğinin farkındadırlar.

b.4. Antisosyal Eğilimler (AE)

Antisosyal eğilimler puanının düşük olması, bireyin antisosyal eğilimlere sahip olduğunu gösterir. Bu tür eğilimler gösteren kişiler, genellikle sert ve öfkeyle dolu, kavgacı, incitme isteği duyan, zor kullanmaya eğilimli, öç alma duyguları içinde olan saygısız bireylerdir. Eşyalara, özellikle başkalarının eşyalarına zarar vermekten, bilinçli olarak toplumsal normlara ters düşen davranışlarda bulamaktan hoşlanırlar ve bu şekilde doyum sağlamaya çalışırlar. Antisosyal eğilimler puanının yüksek olması bireyin belli ölçütler içinde bu tür eğilimleri olmadığına işaret eder.

c) Genel Uyum (GU): Kişisel ve sosyal uyum puanlarının toplamından oluşmaktadır.

d) Geçerlik Puanı (G): Bireylerin envanteri yanıtlama davranışının geçerliliğini verir. Sekiz maddeden oluşmuştur. Araştırma grubunun toplam geçerlilik puanı sekiz üzerinden beş ve daha az ise doldurulan yanıt kağıdı geçersiz sayılmakta ve puanlamaya dahil edilmemektedir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmamızdan elde edilen veriler SPSS istatistik programına girilmiştir. Veri kaydı gerçekleştirildikten sonra; frekans dağılımları ve bazı değişkenler açısından

(Antrenörlerin cinsiyeti, yaşı, antrenörlük kademeleri, hizmet yılı ve antrenör eğitimlerini aldıkları yer vb.) gerekli istatistiki analizleri yapılarak değerlendirilmiştir.

Hacettepe kişilik envanterine göre **kişisel uyum puanları;**

- ❖ 0-30 arasında olanlar % 25 altı (Çok Uyumsuz)
- ❖ 31-36 arasında olanlar %25-50 arası (Uyumsuz)
- ❖ 37-43 arasında olanlar %50-75 arası (Uyumlu)
- ❖ 43 üzeri olanlar %75 üzeri (Çok Uyumlu) olarak kabul edilmiştir.

❖ Hacettepe kişilik envanterine göre **sosyal uyum puanları;**

- ❖ 0-40 arasında olanlar % 25 altı (Çok Uyumsuz)
- ❖ 41-46 arasında olanlar %25-50 arası (Uyumsuz)
- ❖ 47-52 arasında olanlar %50-75 arası (Uyumlu)
- ❖ 52 üzeri olanlar %75 üzeri (Çok Uyumlu) olarak kabul edilmiştir.

Yine Hacettepe kişilik envanterine göre **genel uyum puanları;**

- ❖ 0-70 arasında olanlar % 25 altı (Çok Uyumsuz)
- ❖ 71-82 arasında olanlar %25-50 arası (Uyumsuz)
- ❖ 83-95 arasında olanlar %50-75 arası (Uyumlu)
- ❖ 95 üzeri olanlar %75 üzeri (Çok Uyumlu) olarak kabul edilmiştir.

Kişisel uyum puanının yüksek oluşu, bu alanın alt ölçekleri olan; kendini gerçekleştirme, duygusal kararlılık, nevrotik eğilimler ve psikotik belirtiler değerlendirmelerinden yüksek puanlar alınması anlamına gelmektedir. Antrenörlerin kendini gerçekleştirme alt ölçeğinden yüksek puan alması, kendini gerçekleştiren kişinin davranış özelliklerinden olan kendine güvenme, kendi yeteneklerinin farkında olma, kendi kendine kararlar verebilme, doğru bildiğini söyleyebilme, kabul edildiği ve bir işe yaradığı duygusu içinde olma gibi niteliklere sahip olduklarını göstermektedir. Duygusal kararlılık puanının yüksek olması, antrenörlerin duygusal yönden kararlı oluşunu belirtir. Duygusal kararlılık puanı yüksek olan antrenörler, genellikle kendine

güvenen, az üzülen, alıngan olmama özellikleri gösteren kişilerdir. Çoğu kez sakin ve huzurlu bireyler izlenimi verirler. Başkalarından pek az tavsiye isterler. Kendi kararlarını kendileri verme eğilimindedir. Ortaya çıkan yeni ve yabancı durumlardan çekinmezler. Acil durumlarda etkili davranışlar gösterirler. Puanı düşük olan antrenörler ise, genellikle gergin ve kaygılı olurlar. Sıkıntılı durumlarda gözyaşlarını tutamazlar. Karşılaştıkları yeni durumlarda ise ya korkak ve çekingen, ya da aşırı düzeyde atak ve kavgacı olabilirler. Antrenörlerin nevrotik eğilimler puanının yüksek oluşu, nevrotik belirtilerin bulunmadığını ifade eder. Çünkü nevrotik belirtileri olan kişiler, kronik yorgunluk, uyuyamama, görme güçlükleri, iştahsızlık gibi çeşitli psikosomatik belirtilerin birinden ya da birkaçından şikâyetçidirler. Nevrotik kişiler, duygusal çatışmalarını genellikle fiziksel yollardan ifade etmektedirler. Ayrıca, nevrotik eğilimler benliğini olduğu gibi kabul edememe, mükemmeliyetçi olma, eleştiriye açık olmama gibi davranışları da içerir. Antrenörlerin Psikotik belirtiler puanının yüksek olması, psikotik belirtilerin görülmediği anlamına gelir. Psikotik belirtiler puanı düşük olan bireylerde, insanlardan yalnız kalmayı yeğleme ve uzaklaşma eğilimi, dikkatini bir noktada toplama güçlüğü ve hayal kurma eğilimi gözlenir. Bu bireyler, alıngan ve aşırı duygusaldırlar. Kendilerine yönelik düşünceleri fazladır. Psikotik belirtiler puanının yüksek olduğu, normal bir uyum tarzında ise birey, belirli ölçüler içinde, hayal dünyasından bağımsız olarak yaşamını sürdürür (Özgüven, 1992).

Antrenörlerin sosyal uyum puanının yüksek oluşu, bu alanın alt ölçekleri olan; aile ilişkileri, sosyal ilişkiler, antisosyal eğilimler ve sosyal normlar değerlendirmelerinden yüksek puanlar alınması anlamına gelmektedir. Antrenörlerin aile ilişkileri alt ölçeğinden yüksek puan alması, kişinin anne, baba ve kardeşleriyle dostça, sağlıklı ilişkiler içinde olduğunu gösterir. Bu tür bireyler, aile üyelerinin normal ölçüler içinde kendilerinden istekte bulunan, ancak belli bir düzeyde bağımsız olma hakkının onlara tanıyan kişiler olarak görürler. Zamanlarının çoğunu aileleriyle birlikte geçirirler ve birlikte etkinlik gösterirler. Aile ilişkileri puanının düşük bulunması ise, bireyin ailesiyle olan ilişkilerinde karışıklık ve uyumsuzluk bulunduğuna işaret eder. Yine antrenörlerin sosyal ilişkiler alt ölçeğinden yüksek puanlar almış olmaları; sosyal olgunluk yönünden uyumlu ve sosyal becerilerinin yüksek düzeyde olduğunu, arkadaşları ve diğer yetişkin grupları içinde mutlu ve rahat bir görünüm verdiklerini gösterir. Konuşmaktan hoşlanırlar ve başkalarının söylediklerine ilgi gösterirler.

Başkalarını sever ve başkaları tarafından da sevilirler. Mutluluk içinde esnek bir tutumu benimserler, kabul gören davranışlar sergilerler, Kendilerini sosyal durumlara uygun şekilde idare etmesini bilirler. Sosyal ilişkiler puanının düşük olması ise, bireyin sosyal beceriler ve sosyalleşme bakımından durgun olduğu anlamına gelir. Sosyal normlar puanı, uyulması zorunlu yasal durumlarda olduğu kadar, dikkate alınması gereken sosyal kural ve toplum değerlerine ve başkalarının haklarına saygılı olma, bunun yanı sıra kendi istek ve gereksinimlerini de toplumla uzlaşarak, belli ölçülerde bağımsız olarak karşılama gibi davranışları ölçer. Antrenörlerin sosyal normlar puanının yüksek olması, bireyin başkalarının haklarını anlayışla karşıladığını, kişisel isteklerini, grubun gereksinimlerine göre erteleyebildiğini ya da değiştirebildiğini gösterir. Bu kişiler toplumda neyin doğru, neyin yanlış olarak kabul edildiğinin farkındadırlar. Antisosyal eğilimler puanının düşük olması, bireyin antisosyal eğilimlere sahip olduğunu gösterir. Bu tür eğilimler gösteren kişiler, genellikle sert ve öfkeyle dolu, kavgacı, incitme isteği duyan, zor kullanmaya eğilimli, öç alma duyguları içinde olan saygısız bireylerdir. Eşyalara, özellikle başkalarının eşyalarına zarar vermekten, bilinçli olarak toplumsal normlara ters düşen davranışlarda bulamaktan hoşlanırlar ve bu şekilde doyum sağlamaya çalışırlar. Antisosyal eğilimler puanının yüksek olması bireyin belli ölçütler içinde bu tür eğilimleri olmadığına işaret eder.

Antrenörlerin genel uyum puanının yüksek olması ise, bu alanın alt ölçekleri olan kişisel uyum ve sosyal uyum puanlarının yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Ki-kare analizleri için her grupta bulunan antrenör sayıları biraz düşük olduğundan, analiz sonuçlarının güvenilirliğini arttırmak amacıyla uyumsuz ve uyumlu olmak üzere iki bölüm altında incelemeye alınmıştır.

Anketlerin çoğaltılması için yazıcı, fotokopi gibi bilgisayar araçları kullanılmıştır. Anket verilerinin kaydedilmesi ve analiz işlemlerinin yapılabilmesi için SPSS istatistik programı kullanılmıştır.

BÖLÜM IV: BULGULAR

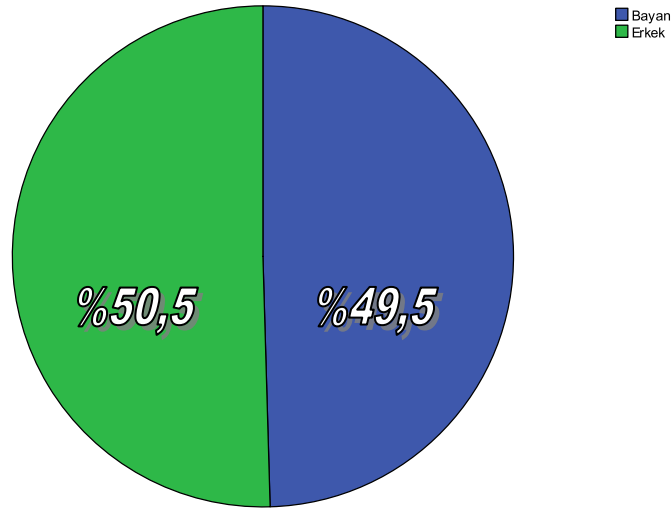
Antrenörlerin demografik özellikleri ile ilgili elde edilen veriler aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 4.1 : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

CİNSİYET			
	Frekans	Yüzde	Toplam
Kadın	54	49,5	49,5
Erkek	55	50,5	100,0
Toplam	109	100,0	

Tablo 4.1.'e göre araştırma grubu 54 kadın (%49) ve 55 erkek (%50,5) antrenörden oluşmaktadır.

Şekil 4.1.1. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Cinsiyet Dağılımı
Cinsiyetiniz

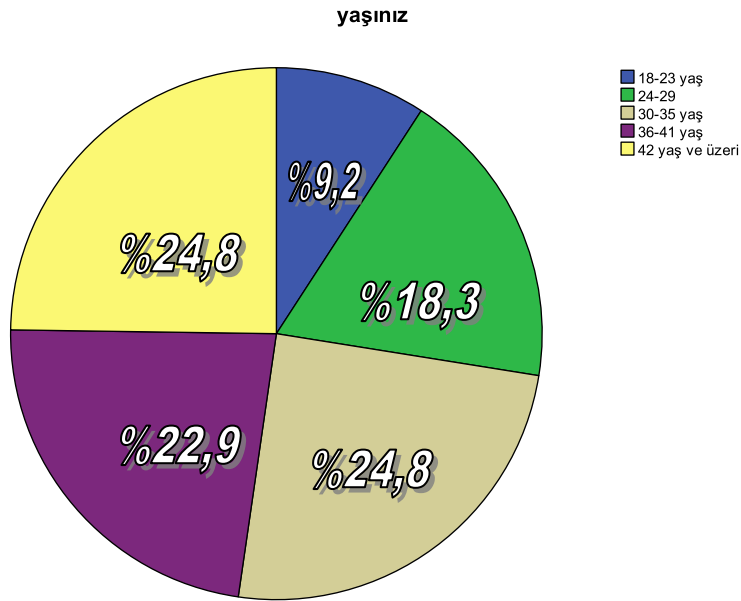
Şekil 4.1.1 'e göre antrenör sayılarında dengeli bir dağılım görülmektedir.

Tablo 4.2. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Yaşa Göre Dağılımı

Yaş	Frekans	Yüzde	Yığılmalı Yüzde
18-23 yaş	10	9,2	9,2
24-29	20	18,3	27,5
30-35 yaş	27	24,8	52,3
36-41 yaş	25	22,9	75,2
42 yaş ve üzeri	27	24,8	100,0
Toplam	109	100,0	

Tablo 4.2'ye göre antrenörlerin 10'u (%9,2) 18-23 yaş aralığında, 20 si (%18,3) 24-29 yaş aralığında, 27'si (%24,8) 30-35 yaş aralığında, 25'i (%22,9) 36-41 yaş aralığında ve 27'si (%24,8) 42 yaş ve üzeri olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 4.2.1. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Yaş Dağılımı

Tablo 4.3. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Yığılmalı Yüzde
Ortaokul Mezunu	1	,9	1,0	1,0
Lise Mezunu	34	31,2	33,0	34,0
Üniversite Mezunu	68	62,4	66,0	100,0
Toplam	103	94,5	100,0	
Kayıp Veri	6	5,5		
Toplam	109	100,0		

Tablo 4.3'e göre antrenörlerin 1'i (%9) ortaokul mezunu, 34'ü (%31,2) lise mezunu, 68'i (%62,4) üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.4. : Araştırmaya Katılan Antrenörlük Belgesi Edinilen Kuruma Göre Eğitim Düzeyi Dağılımı

		Eğitim Düzeyi			Toplam
		Ortaokul Mezunu	Lise Mezunu	Üniversite Mezunu	
Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	BESYO Bölümü Mezunu	0	0	57	57
	GSGM'den Belge Edinen	1	34	11	46
Toplam		1	34	68	103

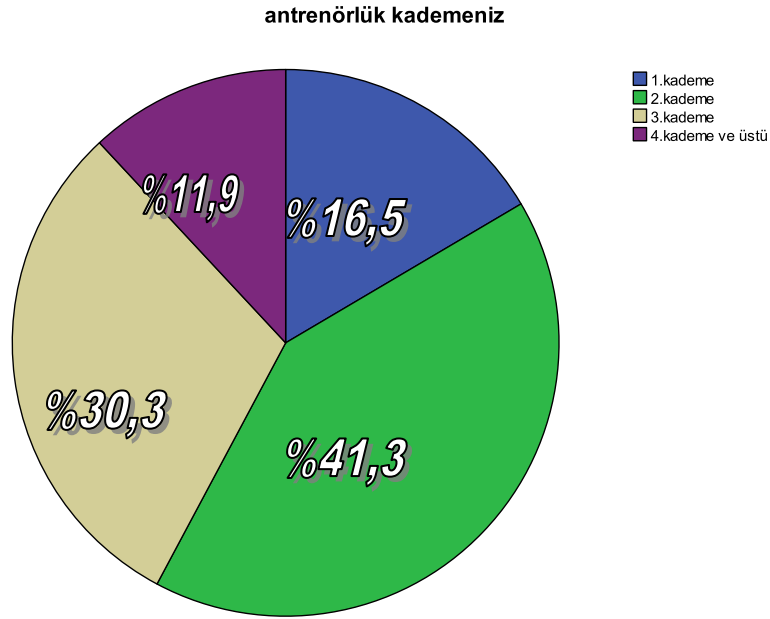
Tablo 4.4'e göre BESYO bölümü mezunu antrenörlerden 57'si ortaokul mezunu, GSGM'den belge edinen antrenörlerden ise 1'i ortaokul mezunu, 34'ü lise mezunu ve 11'i üniversite mezunu olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.5. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Kademesine Göre Dağılımı

Antrenörlük Kademesi	Frekans	Yüzde	Toplam
1.kademe	18	16,5	16,5
2.kademe	45	41,3	57,8
3.kademe	33	30,3	88,1
4.kademe ve üstü	13	11,9	100,0
Toplam	109	100,0	

Tablo 4.5'e göre antrenörlerin 18'i (%16,5) 1.kademe, 45'i (%41,3) 2.kademe, 33'ü (%30,3) 3.kademe, 13'ü (%11,9) 4.kademe ve üstü antrenörlük belgesine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 4.5.1. : Antrenörlük Kademesine göre Dağılımı

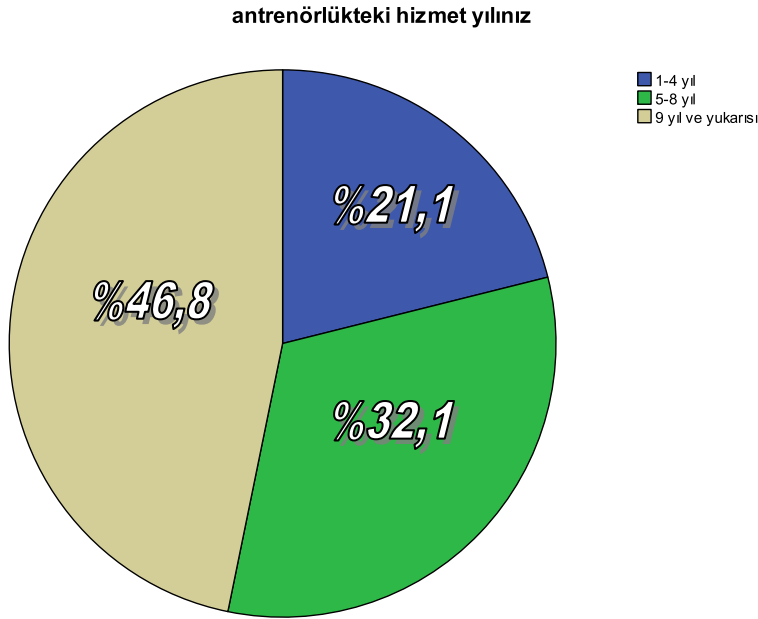

Tablo 4.6. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlükteki Hizmet Yılına Göre Dağılımı

Antrenörlük Hizmet Yılı	Frekans	Yüzde	Toplam
1-4 yıl	23	21,1	21,1
5-8 yıl	35	32,1	53,2
9 yıl ve yukarısı	51	46,8	100,0
Toplam	109	100,0	

Tablo 4.6'ya göre antrenörlerin 23'ü (%21,1) 1-4 yıl, 35'i (%32,1) 5-8 yıl, ve 51'i (%46,8) 9 yıl ve yukarısı antrenörlük tecrübesine sahiptir.

Şekil 4.6.1. : Antrenörlük Hizmet Yılına Göre Dağılım Grafiği

Tablo 4.7. : Araştırmaya Katılan Antrenörlük Belgesi Edinilen Kuruma Göre Cinsiyet Dağılımı

			Cinsiyet		Toplam
			Kadın	Erkek	
Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	BESYO Mezunu	Sayı	31	26	57
		Yüzde	54,4%	45,6%	100,0%
	Gsgm'den Belge Edinen	Sayı	23	29	52
		Yüzde	44,2%	55,8%	100,0%
Toplam		Sayı	54	55	109
		Yüzde	49,5%	50,5%	100,0%

Tablo 4.7'ye göre antrenörlerin 31'i kadın (%54) ve 26'sı erkek (%45,6) olmak üzere toplam 57'si BESYO bölümü mezunu; 23'ü kadın (%44,2) ve 29'u erkek (%55,8) olmak üzere toplam 52'si ise antrenör eğitim kurslarından antrenörlük belgesi alarak mesleğini devam ettirmektedir.

Tablo 4.8. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum ve Yaş'a Göre Dağılımı

			YAŞ					Toplam
			18-23 yaş	24-29 yaş	30-35 yaş	36-41 yaş	42 yaş ve üzeri	
Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	BESYO Mezunu	Sayı	5	11	16	13	12	57
		Yüzde	8,8%	19,3%	28,1%	22,8%	21,1%	100,0%
	Gsgm'den Belge Edinen	Sayı	5	9	11	12	15	52
		Yüzde	9,6%	17,3%	21,2%	23,1%	28,8%	100,0%
Toplam		Sayı	10	20	27	25	27	109
		Yüzde	9,2%	18,3%	24,8%	22,9%	24,8%	100,0%

Tablo 4.8'e göre BESYO bölümü mezunu antrenörlerin 5'i (%8,8) 18-23 yaş aralığında, 11'i (%19,3) 24-29 yaş aralığında, 16'sı (%28,1) 30-35 yaş aralığında, 13'ü (%22,8) 36-41 yaş aralığında ve 12'si (%21,1) 42 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir.

Yine GSGM antrenör eğitim kurslarından belge edinen antrenörlerin 5'i (%9,6) 18-23 yaş aralığında, 9'u (%17,3) 24-29 yaş aralığında, 11'i (%21,2) 30-35 yaş aralığında, 12'si (%23,1) 36-41 yaş aralığında ve 15'inin (%28,8) 42 yaş ve üzeri olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca 10 antrenör (%9,2) 18-23 yaş aralığında, 20 antrenör (%18,3) 24-29 yaş aralığında, 27 antrenör (%24,8) 30-35 yaş aralığında, 25 antrenör (%22,9) 36-41 yaş aralığında ve 27 antrenör (%24,8) 42 yaş ve üzeri yaş aralığındadır.

Tablo 4.9. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum ve Antrenörlük Kademesine Göre Dağılımı

			Antrenörlük Kademesi				Toplam
			1.kademe	2.kademe	3.kademe	4.kademe ve üstü	
Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	BESYO Mezunu	Sayı	6	24	18	9	57
		Yüzde	10,5%	42,1%	31,6%	15,8%	100,0%
	Gsgm'den Belge Edinen	Sayı	12	21	15	4	52
		Yüzde	23,1%	40,4%	28,8%	7,7%	100,0%
Toplam		Sayı	18	45	33	13	109
		Yüzde	16,5%	41,3%	30,3%	11,9%	100,0%

Tablo 4.9'a göre BESYO bölümü mezunu antrenörlerin 6'sı (%10,5) 1.kademe, 24'ü (%42,1) 2.kademe, 18'i (%31,6) 3.kademe ve 9'u (%15,8) 4.kademe ve üstü antrenörlük belgesine sahiptir.

Yine GSGM antrenör eğitim kurslarından belge edinen antrenörlerin 12'si (%9,6) 1.kademe, 21'i (%40,4) 2.kademe, 15'i (%28,8) 3.kademe, 4'ü ise (%7,7) 4.kademe ve üstü antrenörlük belgesine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.10. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum ve Antrenörlük Hizmet Yılına Göre Dağılımı

		Antrenörlükteki Hizmet Yılı			Toplam	
		1-4 yıl	5-8 yıl	9 yıl ve yukarısı		
Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	BESYO Mezunları	Sayı	11	23	23	57
		Yüzde	19,3%	40,4%	40,4%	100,0%
	GSGM'den Belge Edinen	Sayı	12	12	28	52
		Yüzde	23,1%	23,1%	53,8%	100,0%
Toplam		Sayı	23	35	51	109
		Yüzde	21,1%	32,1%	46,8%	100,0%

Tablo 4.10'a göre BESYO bölümü mezunu antrenörlerin 11'i (%19,3) 1-4 yıl, 23'ü (%40,4) 5-8 yıl, 23'ü (%40,4) 9 yıl ve yukarısı antrenörlük tecrübesine sahiptir.

Yine GSGM'nin düzenlediği antrenör eğitim kurslarından belge edinen antrenörlerden 12 kişi (%23,1) 1-4 yıl, 12 kişi (%23,1) 5-8 yıl ve 28 kişi ise (%53,8) 9 yıl ve yukarısı antrenörlük tecrübesine sahiptir.

Tablo 4.11. : Araştırmaya Katılan Karate Antrenörlerinin Kişisel Uyum Düzeyi

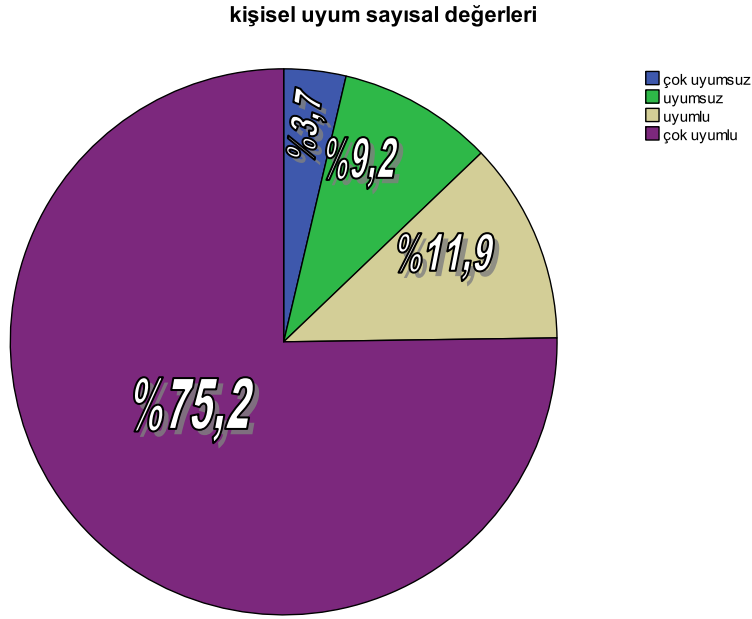
Uyum Düzeyi	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam
Çok Uyumsuz	4	3,7	3,7	3,7
Uyumsuz	10	9,2	9,2	12,8
Uyumlu	13	11,9	11,9	24,8
Çok Uyumlu	82	75,2	75,2	100,0
Toplam	109	100,0	100,0	

Tablo 4.11'e göre; araştırmaya katılan Karate antrenörlerinin **kişisel uyum** düzeyini belirlemeye yönelik yapılan çalışmada; 4 kişi (%3,7) çok uyumsuz, 10 kişi (%9,2)

uyumsuz, 13 kişi (%11,9) uyumlu, 82 kişi ise (%75,2) çok uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Şekil 4.11.1. : Antrenörlerin Kişisel Uyum Düzeyi Dağılımı

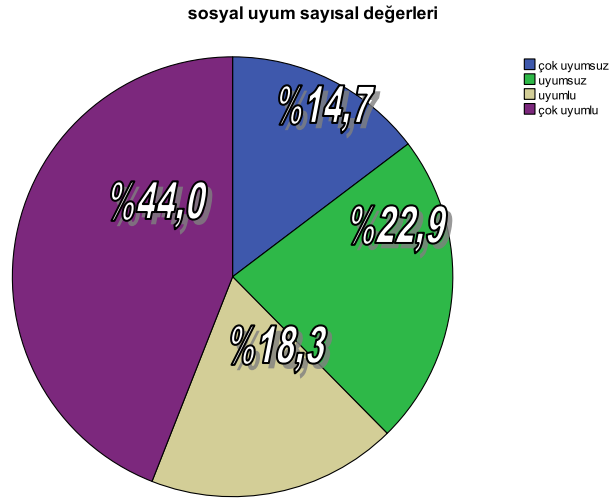
Şekil 4.11.1'e göre ise; antrenörlerin büyük bir kısmının çok uyumlu bireyler tespit edilmiştir.

Tablo 4.12. : Araştırmaya Katılan Karate Antrenörlerinin Sosyal Uyum Düzeyi

Uyum Düzeyi	Frekans	Yüzde	Yığılmalı Yüzde
Çok Uyumsuz	16	14,7	14,7
Uyumsuz	25	22,9	37,6
Uyumlu	20	18,3	56,0
Çok Uyumlu	48	44,0	100,0
Toplam	109	100,0	

Tablo 4.12'ye göre; araştırmaya katılan Karate antrenörlerinin **sosyal uyum** düzeyini belirlemeye yönelik yapılan çalışmada; 16 kişi (%14,7) çok uyumsuz, 25 kişi (%22,9) uyumsuz, 20 kişi (%18,3) uyumlu, 48 kişi ise (%44,0) çok uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Şekil 4.12.1 : Antrenörlerin Sosyal Uyum Düzeyi Dağılımı

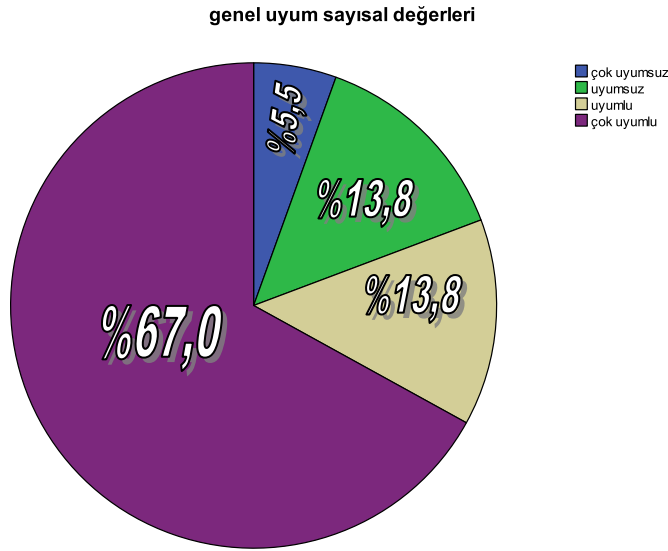

Tablo 4.13. : Araştırmaya Katılan Karate Antrenörlerinin Genel Uyum Düzeyi

Uyum Düzeyi	Frekans	Yüzde	Toplam
Çok Uyumsuz	6	5,5	5,5
Uyumsuz	15	13,8	19,3
Uyumlu	15	13,8	33,0
Çok Uyumlu	73	67,0	100,0
Toplam	109	100,0	

Tablo 4.13'e göre; araştırmaya katılan Karate antrenörlerinin **genel uyum** düzeyini belirlemeye yönelik yapılan çalışmada; 6 kişi (%5,5) çok uyumsuz, 15 kişi (%13,8) uyumsuz, 15 kişi (%13,8) uyumlu, 73 kişi ise (%67,0) çok uyumlu olarak belirlenmiştir.

Şekil 4.13.1. : Antrenörlerin Genel Uyum Düzeyi Dağılımı

Tablo 4.14. Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Kişisel Uyum Düzeylerinin Dağılımı

			KİŞİSEL UYUM		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
CİNSİYETİNİZ	Kadın	Sayı	8	46	54
		% Cinsiyetiniz	14,8%	85,2%	100,0%
		% Kişisel Uyum	57,1%	48,4%	49,5%
	Erkek	Sayı	6	49	55
		% Cinsiyetiniz	10,9%	89,1%	100,0%
		% Kişisel Uyum	42,9%	51,6%	50,5%
Toplam	Sayı	14	95	109	
	% Cinsiyetiniz	12,8%	87,2%	100,0%	
	% Kişisel Uyum	100,0%	100,0%	100,0%	

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<
Pearson Chi-Square	,371 ^a	1	,542
Continuity Correction ^b	,104	1	,747
Likelihood Ratio	,372	1	,542
Fisher's Exact Test			
Linear-by-Linear Association	,368	1	,544
N of Valid Cases	109		

a. Hiçbir hücrenin beklenen değeri 5'ten küçük değildir. En küçük beklenen değer 6,94'tür.

b. Sadece 2x2 tablo için hesaplanan

Tablo 4.14'e göre; kadın antrenörlerin kişisel uyum düzeyine bakıldığında 8 kişi (%14,8) uyumsuz, 46 kişi (%85,2) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Yine erkek antrenörlerin kişisel uyum düzeyine bakıldığında; 6 kişi (%10,9) uyumlu ve 49 kişi (%89,1) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise cinsiyet ve kişisel uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.15. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Yaş Değişkenine Göre Kişisel Uyum Düzeylerinin Dağılımı

		Kişisel Uyum		Toplam
		Uyumsuz	Uyumlu	
Yaş 18-29 yaş	Sayı	7	23	30
	% Yaş	23,3%	76,7%	100,0%
	% Kişisel Uyum	35,0%	25,8%	27,5%
30-41 yaş	Sayı	6	46	52
	% Yaş	11,5%	88,5%	100,0%
	% Kişisel Uyum	30,0%	51,7%	47,7%
42 yaş ve üzeri	Sayı	7	20	27
	% Yaş	25,9%	74,1%	100,0%
	% Kişisel Uyum	35,0%	22,5%	24,8%
Toplam	Sayı	20	89	109
	% Yaş	18,3%	81,7%	100,0%
	% Kişisel Uyum	100,0%	100,0%	100,0%

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<
Pearson Chi-Square	3,142 ^a	2	,208
Likelihood Ratio	3,215	2	,200
Linear-by-Linear Association	,035	1	,851
N of Valid Cases	109		

a. 1 hücrenin (16,7%) beklenen değeri 5'ten küçüktür. En küçük beklenen değer 4,95'tir.

Tablo 4.15'e göre; 18-29 yaş aralığındaki antrenörlerin kişisel uyum düzeyine bakıldığında; 7 kişi (%23,3) uyumsuz, 23 kişi (%76,7) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

30-41 yaş aralığındaki antrenörlerin kişisel uyum düzeyine bakıldığında; 6 kişi (%11,5) uyumsuz, 46 kişi (%88,5) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

42 yaş ve üzeri aralığındaki antrenörlerin kişisel uyum düzeyine bakıldığında; 7 kişi (%25,9) uyumsuz, 20 kişi (%74,1) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise yaş değişkeni ile kişisel uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.16. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Kademesi Değişkenine Göre Kişisel Uyum Düzeylerinin Dağılımı

			Kişisel Uyum		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
Antrenörlük Kademesi	1. ve 2.kademe	Sayı	12	51	63
		% Antrenörlük Kademesi	19,0%	81,0%	100,0%
		% Kişisel Uyum	60,0%	57,3%	57,8%
	3.kademe	Sayı	4	29	33
		% Antrenörlük Kademesi	12,1%	87,9%	100,0%
		% Kişisel Uyum	20,0%	32,6%	30,3%
	4.kademe ve üstü	Sayı	4	9	13
		% Antrenörlük Kademesi	30,8%	69,2%	100,0%
		% Kişisel Uyum	20,0%	10,1%	11,9%
Toplam	Sayı	20	89	109	
	% Antrenörlük Kademesi	18,3%	81,7%	100,0%	
	% Kişisel Uyum	100,0%	100,0%	100,0%	

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<
Pearson Chi-Square	2,213 ^a	2	,331
Likelihood Ratio	2,132	2	,344
Linear-by-Linear Association	,172	1	,678
N of Valid Cases	109		

a. 1 hücrenin (16,7%) beklenen değeri 5'ten küçüktür. En küçük beklenen değer 2,39'dur.

Tablo 4.16'ya göre; birinci ve ikinci antrenörlerin kişisel uyum düzeyi incelendiğinde; 12 kişi (%19,0) uyumsuz, 51 kişi (%81,0) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Yine 3.kademe antrenörlerin kişisel uyum düzeyi incelendiğinde; 4 kişi (%12,1) uyumsuz, 29 kişi (%87,9) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Son olarak 4.kademe ve üstü antrenörlerin kişisel uyum düzeyi incelendiğinde; 4 kişi (%30,8) uyumsuz, 9 kişi (%69,2) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise antrenörlük kademesi değişkeni ile kişisel uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.17. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Hizmet Yılı Değişkenine Göre Kişisel Uyum Düzeyinin Dağılımı

			Kişisel Uyum		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
Antrenörlükteki Hizmet Yılı	1-4 yıl	Sayı	6	17	23
		% Antrenörlükteki hizmet yılı	26,1%	73,9%	100,0%
		% Kişisel Uyum	30,0%	19,1%	21,1%
	5-8 yıl	Sayı	3	32	35
		% Antrenörlükteki hizmet yılı	8,6%	91,4%	100,0%
		% Kişisel Uyum	15,0%	36,0%	32,1%
	9 yıl ve yukarısı	Sayı	11	40	51
		% Antrenörlükteki hizmet yılı	21,6%	78,4%	100,0%
		% Kişisel Uyum	55,0%	44,9%	46,8%
Toplam	Sayı	20	89	109	
	% Antrenörlükteki hizmet yılı	18,3%	81,7%	100,0%	
	% Kişisel Uyum	100,0%	100,0%	100,0%	

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<
Pearson Chi-Square	3,505 ^a	2	,173
Likelihood Ratio	3,847	2	,146
Linear-by-Linear Association	,002	1	,965
N of Valid Cases	109		

a. 1 hücrenin (16,7%) beklenen değeri 5'ten küçüktür. En küçük beklenen değer 4,22'dir.

Tablo 4.17'ye göre; 1-4 yıl mesleki tecrübesi olan antrenörlerin kişisel uyum düzeyi incelendiğinde; 6 kişi (%26,1) uyumsuz, 17 kişi (%73,9) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

5-8 yıl mesleki tecrübesi olan antrenörlerin kişisel uyum düzeyi incelendiğinde; 3 kişi (%8,6) uyumsuz, 32 kişi (%91,4) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Yine 9 yıl ve yukarısı mesleki tecrübesi olan antrenörlerin kişisel uyum düzeyi incelendiğinde; 11 kişi (%21,6) uyumsuz, 40 kişi (%78,4) uyumlu olarak belirlenmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise antrenörlük hizmet yılı değişkeni ile kişisel uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.18. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum Değişkenine Göre Kişisel Uyum Düzeylerinin Dağılımı

			Kişisel Uyum		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	BESYO	Sayı	2	55	57
	Bölümü	% Antrenörlük	3,5%	96,5%	100,0%
	Mezunu	Belgesi Edinilen Kurum			
		% Kişisel Uyum	10,0%	61,8%	52,3%
	GSGM'den	Sayı	18	34	52
	Belge	% Antrenörlük	34,6%	65,4%	100,0%
	Edinen	Belgesi Edinilen Kurum			
		% Kişisel Uyum	90,0%	38,2%	47,7%
Toplam		Sayı	20	89	109
		% Antrenörlük	18,3%	81,7%	100,0%
		Belgesi Edinilen Kurum			
		% Kişisel Uyum	100,0%	100,0%	100,0%

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<
Pearson Chi-Square	17,563 ^a	1	,000
Continuity Correction ^b	15,548	1	,000
Likelihood Ratio	19,495	1	,000
Fisher's Exact Test			
Linear-by-Linear Association	17,402	1	,000
N of Valid Cases	109		

a. Hiçbir hücrenin beklenen değeri 5'ten küçük değildir. En küçük beklenen değer 9,54'tür.

Tablo 4.18'e göre Beden Eğitimi bölümü mezunu antrenörler arasında 2 kişi (%3,5) uyumsuz, 55 kişi ise (%96,5) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Yine antrenör eğitim kurslarından belge edinen antrenörlerden, 18 kişi (%34,6) uyumsuz, 34 kişi (%65,4) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise mezun olunan bölüm değişkeni ile kişisel uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.001$).

Tablo 4.19. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Uyum Düzeylerinin Dağılımı

			Sosyal Uyum		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
Cinsiyetiniz	Kadın	Sayı	25	29	54
		% Cinsiyet	46,3%	53,7%	100,0%
		% Sosyal Uyum	59,5%	43,3%	49,5%
	Erkek	Sayı	17	38	55
		% Cinsiyet	30,9%	69,1%	100,0%
		% Sosyal Uyum	40,5%	56,7%	50,5%
Toplam	Sayı	42	67	109	
	% Cinsiyet	38,5%	61,5%	100,0%	
	% Sosyal Uyum	100,0%	100,0%	100,0%	

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,724 ^a	1	,099		
Continuity Correction ^b	2,113	1	,146		
Likelihood Ratio	2,737	1	,098		
Fisher's Exact Test				,118	,073
Linear-by-Linear Association	2,699	1	,100		
N of Valid Cases	109				

a. Hiçbir hücrenin beklenen değeri 5'ten küçük değildir. En küçük beklenen değer 20,81'dir.

b. Sadece 2x2 tablo için hesaplanan

Tablo 4.19'a göre; kadın antrenörlerin sosyal uyum düzeyine bakıldığında 25 kişi (%46,3) uyumsuz, 29 kişi (%53,7) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Yine erkek antrenörlerin sosyal uyum düzeyine bakıldığında; 17 kişi (%30,9) uyumsuz, 38 kişi (%69,1) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise cinsiyet değişkeni ile sosyal uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.20. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Yaş Değişkenine Göre Sosyal Uyum Düzeylerinin Dağılımı

			Sosyal Uyum		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
Yaş	18-29 yaş	Sayı	13	17	30
		% Yaş	43,3%	56,7%	100,0%
		% Sosyal Uyum	31,0%	25,4%	27,5%
	30-41 yaş	Sayı	20	32	52
		% Yaş	38,5%	61,5%	100,0%
		% Sosyal Uyum	47,6%	47,8%	47,7%
	42 yaş ve üzeri	Sayı	9	18	27
		% Yaş	33,3%	66,7%	100,0%
		% Sosyal Uyum	21,4%	26,9%	24,8%
Toplam		Count	42	67	109
		% Yaş	38,5%	61,5%	100,0%
		% Sosyal Uyum	100,0%	100,0%	100,0%

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<
Pearson Chi-Square	,600 ^a	2	,741
Likelihood Ratio	,602	2	,740
Linear-by-Linear Association	,594	1	,441
N of Valid Cases	109		

a. Hiçbir hücrenin beklenen değeri 5'ten küçük değildir. En küçük beklenen değer 10,40' tır.

Tablo 4.20'ye göre; 18-29 yaş aralığındaki antrenörlerin sosyal uyum düzeyine bakıldığında; 13 kişi (%43,3) uyumsuz ve 17 kişi (%56,7) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

30-41 yaş aralığındaki antrenörlerin sosyal uyum düzeyine bakıldığında; 20 kişi (%38,5) uyumsuz, 32 kişi (%61,5) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

42 yaş ve üzeri aralığındaki antrenörlerin sosyal uyum düzeyine bakıldığında; 9 kişi (%33,3) uyumsuz, 18 kişi (%66,7) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise yaş değişkeni ile sosyal uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.21. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Kademesi Değişkenine Göre Sosyal Uyum Düzeylerinin Dağılımı

			Sosyal Uyum		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
Antrenörlük Kademesi	1. ve 2.kademe	Sayı	24	39	63
		% Antrenörlük Kademesi	38,1%	61,9%	100,0%
		% Sosyal Uyum	57,1%	58,2%	57,8%
	3.kademe	Sayı	13	20	33
		% Antrenörlük Kademesi	39,4%	60,6%	100,0%
		% Sosyal Uyum	31,0%	29,9%	30,3%
	4.kademe ve üstü	Sayı	5	8	13
		% Antrenörlük Kademesi	38,5%	61,5%	100,0%
		% Sosyal Uyum	11,9%	11,9%	11,9%
Toplam	Sayı	42	67	109	
	% Antrenörlük Kademesi	38,5%	61,5%	100,0%	
	% Sosyal Uyum	100,0%	100,0%	100,0%	

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<
Pearson Chi-Square	,015 ^a	2	,992
Likelihood Ratio	,015	2	,992
Linear-by-Linear Association	,006	1	,940
N of Valid Cases	109		

a. Hiçbir hücrenin beklenen değeri 5'ten küçük değildir. En küçük beklenen değer 5,01'dir.

Tablo 4.21'e göre; birinci ve ikinci antrenörlerin sosyal uyum düzeyi incelendiğinde; 24 kişi (%38,1) uyumsuz, 39 kişi (%61,9) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Yine 3.kademe antrenörlerin sosyal uyum düzeyi incelendiğinde; 13 kişi (%39,4) uyumsuz, 20 kişi (%60,6) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Son olarak 4.kademe ve üstü antrenörlerin sosyal uyum düzeyi incelendiğinde; 5 kişi (%38,5) uyumsuz, 8 kişi (%61,5) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise antrenörlük kademesi değişkeni ile sosyal uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.22. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Hizmet Yılı Değişkenine Göre Sosyal Uyum Düzeylerinin Dağılımı

			Sosyal Uyum		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
Antrenörlükteki Hizmet Yılı	1-4 yıl	Sayı	12	11	23
		% Antrenörlük Hizmet Yılı	52,2%	47,8%	100,0%
		% Sosyal Uyum	28,6%	16,4%	21,1%
	5-8 yıl	Sayı	11	24	35
		% Antrenörlük Hizmet Yılı	31,4%	68,6%	100,0%
		% Sosyal Uyum	26,2%	35,8%	32,1%
	9 yıl ve yukarısı	Sayı	19	32	51
		% Antrenörlük Hizmet Yılı	37,3%	62,7%	100,0%
		% Sosyal Uyum	45,2%	47,8%	46,8%
Toplam	Sayı	42	67	109	
	% Antrenörlük Hizmet Yılı	38,5%	61,5%	100,0%	
	% Sosyal Uyum	100,0%	100,0%	100,0%	

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<
Pearson Chi-Square	2,588 ^a	2	,274
Likelihood Ratio	2,555	2	,279
Linear-by-Linear Association	,899	1	,343
N of Valid Cases	109		

a. Hiçbir hücrenin beklenen değeri 5'ten küçük değildir. En küçük beklenen değer 8,86'dır.

Tablo 4.22'ye göre 1-4 yıl mesleki tecrübesi olan antrenörlerin sosyal uyum düzeyi incelendiğinde; 12 kişi (%52,2) uyumsuz, 11 kişi (%47,8) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

5-8 yıl mesleki tecrübesi olan antrenörlerin sosyal uyum düzeyi incelendiğinde; 11 kişi (%31,4) uyumsuz, 24 kişi (%68,6) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Yine 9 yıl ve yukarısı mesleki tecrübesi olan antrenörlerin sosyal düzeyi incelendiğinde; 19 kişi (%37,3) uyumsuz, 32 kişi (%62,7) uyumlu olarak belirlenmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise antrenörlük hizmet yılı değişkeni ile sosyal uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.23. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum Değişkenine Göre Sosyal Uyum Düzeyi

			Sosyal Uyum		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	Beden Eğitimi	Sayı	17	40	57
		% Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	29,8%	70,2%	100,0%
		% Sosyal Uyum	40,5%	59,7%	52,3%
Diğer		Sayı	25	27	52
		% Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	48,1%	51,9%	100,0%
		% Sosyal Uyum	59,5%	40,3%	47,7%
Toplam		Sayı	42	67	109
		% Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	38,5%	61,5%	100,0%
		% Sosyal Uyum	100,0%	100,0%	100,0%

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,825 ^a	1	,050		
Continuity Correction ^b	3,093	1	,079		
Likelihood Ratio	3,842	1	,050		
Fisher's Exact Test				,076	,039
Linear-by-Linear Association	3,790	1	,052		
N of Valid Cases	109				

a. Hiçbir hücrenin beklenen değeri 5'ten küçük değildir. En küçük beklenen değer 20,04'tür.

b. Sadece 2x2 tablo için hesaplanan

Tablo 4.23'e göre antrenörlerin sosyal uyum düzeyi incelendiğinde; Beden Eğitimi bölümü mezunu antrenörler arasında 17 kişi (%29,8) uyumsuz, 40 kişi ise (%70,2) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Yine antrenör eğitim kurslarından belge edinen antrenörlerden, 25 kişi (%48,1) uyumsuz, 27 kişi (%51,9) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise mezun olunan bölüm değişkeni ile sosyal uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Tablo 4.24.: Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Genel Uyum Düzeylerinin Dağılımı

			Genel Uyum		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
Cinsiyet	Kadın	Sayı	14	40	54
		% Cinsiyet	25,9%	74,1%	100,0%
		% Genel Uyum	60,9%	46,5%	49,5%
	Erkek	Sayı	9	46	55
		% Cinsiyet	16,4%	83,6%	100,0%
		% Genel Uyum	39,1%	53,5%	50,5%
Toplam		Sayı	23	86	109
		% Cinsiyet	21,1%	78,9%	100,0%
		% Genel Uyum	100,0%	100,0%	100,0%

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<
Pearson Chi-Square	1,497 ^a	1	,221
Continuity Correction ^b	,977	1	,323
Likelihood Ratio	1,505	1	,220
Fisher's Exact Test			
Linear-by-Linear Association	1,483	1	,223
N of Valid Cases	109		

a. Hiçbir hücrenin beklenen değeri 5'ten küçük değildir. En küçük beklenen değer 11,39'dur.

b. Sadece 2x2 tablo için hesaplanan

Tablo 4.24'e göre; kadın antrenörlerin genel uyum düzeyine bakıldığında 14 kişi (%25,9) uyumsuz, 40 kişi (%74,1) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Yine erkek antrenörlerin genel uyum düzeyine bakıldığında; 9 kişi (%16,4) uyumsuz, 46 kişi (%83,6) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise cinsiyet değişkeni ile genel uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.25. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Yaş Değişkenine Göre Genel Uyum Düzeylerinin Dağılımı

		Genel Uyum		Toplam
		Uyumsuz	Uyumlu	
Yaş 18-29 yaş	Sayı	8	22	30
	% Yaş	26,7%	73,3%	100,0%
	% Genel Uyum	34,8%	25,6%	27,5%
30-41 yaş	Sayı	8	44	52
	% Yaş	15,4%	84,6%	100,0%
	% Genel Uyum	34,8%	51,2%	47,7%
42 yaş ve üzeri	Sayı	7	20	27
	% Yaş	25,9%	74,1%	100,0%
	% Genel Uyum	30,4%	23,3%	24,8%
Toplam	Sayı	23	86	109
	% Yaş	21,1%	78,9%	100,0%
	% Genel Uyum	100,0%	100,0%	100,0%

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<
Pearson Chi-Square	1,956 ^a	2	,376
Likelihood Ratio	1,986	2	,371
Linear-by-Linear Association	,014	1	,906
N of Valid Cases	109		

a. Hiçbir hücrenin beklenen değeri 5'ten küçük değildir. En küçük beklenen değer 5,70'tir.

Tablo 4.25'e göre; 18-29 yaş aralığındaki antrenörlerin genel uyum düzeyine bakıldığında; 8 kişi (%26,7) uyumsuz ve 22 kişi (%73,3) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

30-41 yaş aralığındaki antrenörlerin genel uyum düzeyine bakıldığında; 8 kişi (%15,4) uyumsuz, 44 kişi (%84,6) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

42 yaş ve üzeri aralığındaki antrenörlerin genel uyum düzeyine bakıldığında; 7 kişi (%25,9) uyumsuz, 20 kişi (%74,1) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise yaş değişkeni ile genel uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.26. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Kademesi Değişkenine Göre Genel Uyum Düzeylerinin Dağılımı

			Genel Uyum		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
Antrenörlük Kademesi	1. ve 2.kademe	Sayı	12	51	63
		% Antrenörlük Kademesi	19,0%	81,0%	100,0%
		% Genel Uyum	52,2%	59,3%	57,8%
	3.kademe	Sayı	7	26	33
		% Antrenörlük Kademesi	21,2%	78,8%	100,0%
		% Genel Uyum	30,4%	30,2%	30,3%
	4.kademe ve üstü	Sayı	4	9	13
		% Antrenörlük Kademesi	30,8%	69,2%	100,0%
		% Genel Uyum	17,4%	10,5%	11,9%
Toplam	Sayı	23	86	109	
	% Antrenörlük Kademesi	21,1%	78,9%	100,0%	
	% Genel Uyum	100,0%	100,0%	100,0%	

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<
Pearson Chi-Square	,890 ^a	2	,641
Likelihood Ratio	,828	2	,661
Linear-by-Linear Association	,730	1	,393
N of Valid Cases	109		

a. 1 hücrenin (16,7%) beklenen değeri 5'ten küçüktür. En küçük beklenen değer 2,74'tür.

Tablo 4.26'ya göre; birinci ve ikinci antrenörlerin genel uyum düzeyi incelendiğinde; 12 kişi (%19,0) uyumsuz, 51 kişi (%81,0) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Yine 3.kademe antrenörlerin genel uyum düzeyi incelendiğinde; 7 kişi (%21,2) uyumsuz, 26 kişi (%78,8) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Son olarak 4.kademe ve üstü antrenörlerin genel uyum düzeyi incelendiğinde; 4 kişi (%30,8) uyumsuz, 9 kişi (%69,2) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise antrenörlük kademesi değişkeni ile genel uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.27. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Hizmet Yılı Değişkenine Göre Genel Uyum Düzeylerinin Dağılımı

			Genel Uyum		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
Antrenörlük Hizmet Yılı	1-4 yıl	Sayı	6	17	23
		% Antrenörlükteki Hizmet Yılı	26,1%	73,9%	100,0%
		% Genel Uyum	26,1%	19,8%	21,1%
	5-8 yıl	Sayı	4	31	35
		% Antrenörlükteki Hizmet Yılı	11,4%	88,6%	100,0%
		% Genel Uyum	17,4%	36,0%	32,1%
	9 yıl ve yukarısı	Sayı	13	38	51
		% Antrenörlükteki Hizmet Yılı	25,5%	74,5%	100,0%
		% Genel Uyum	56,5%	44,2%	46,8%
Toplam	Sayı	23	86	109	
	% Antrenörlükteki Hizmet Yılı	21,1%	78,9%	100,0%	
	% Genel Uyum	100,0%	100,0%	100,0%	

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<
Pearson Chi-Square	2,900 ^a	2	,235
Likelihood Ratio	3,153	2	,207
Linear-by-Linear Association	,106	1	,745
N of Valid Cases	109		

a. 1 hücrenin (16,7%) beklenen değeri 5'ten küçüktür. En küçük beklenen değer 4,85'tir.

Tablo 4.27'ye göre; 1-4 yıl mesleki tecrübesi olan antrenörlerin genel uyum düzeyi incelendiğinde; 12 kişi (%52,2) uyumsuz, 11 kişi (%47,8) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

5-8 yıl mesleki tecrübesi olan antrenörlerin genel uyum düzeyi incelendiğinde; 11 kişi (%31,4) uyumsuz, 24 kişi (%68,6) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Yine 9 yıl ve yukarısı mesleki tecrübesi olan antrenörlerin genel uyum düzeyi incelendiğinde; 19 kişi (%37,3) uyumsuz, 32 kişi (%62,7) uyumlu olarak belirlenmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise antrenörlük hizmet yılı değişkeni ile genel uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.28. : Araştırmaya Katılan Antrenörlerin Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum Değişkenine Göre Genel Uyum Düzeylerinin Dağılımı

			Genel Uyum		Toplam
			Uyumsuz	Uyumlu	
Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	BESYO	Sayı	2	55	57
	Bölümü	% Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	3,5%	96,5%	100,0%
	Mezunu	% Genel Uyum	8,7%	64,0%	52,3%
	GSGM'den	Sayı	21	31	52
Belge Edinen	% Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	40,4%	59,6%	100,0%	
	% Genel Uyum	91,3%	36,0%	47,7%	
	Toplam	Sayı	23	86	109
	% Antrenörlük Belgesi Edinilen Kurum	21,1%	78,9%	100,0%	
	% Genel Uyum	100,0%	100,0%	100,0%	

Ki-kare Testi

	Değer	sd	p<	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	22,211 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	20,051	1	,000		
Likelihood Ratio	24,853	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	22,007	1	,000		
N of Valid Cases	109				

a. Hiçbir hücrenin beklenen değeri 5'ten küçük değildir. En küçük beklenen değer 10,97'dir..

b. Sadece 2x2 tablo için hesaplanan

Tablo 4.28'e göre antrenörlerin genel uyum düzeyi incelendiğinde; BESYO bölümü mezunu antrenörler arasında 2 kişi (%35,0) uyumsuz, 56 kişi ise (%96,,) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Yine GSGM antrenör eğitim kurslarından belge edinen antrenörlerden, 21 kişi (%40,4) uyumsuz, 31 kişi (%59,6) uyumlu olarak tespit edilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçları incelendiğinde ise mezun olunan bölüm değişkeni ile genel uyum değerleri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p<0.001$).

BÖLÜM V: SONUÇ

5.1. Yargı

-Araştırmanın birinci amacı ile ilgili analizlerin sonucuna göre karate antrenörlerinin **kişisel uyum** düzeyi %75'in üzerinde yani çok uyumlu olarak görülmektedir.

-Araştırmanın ikinci amacı ile ilgili analizlerin sonucuna göre ise karate antrenörlerinin **sosyal uyum** düzeyi çoğunlukla %75'in üzerinde yani çok uyumlu olarak görülmektedir.

-Araştırmanın üçüncü amacı ile ilgili analizlerin sonucuna göre ise karate antrenörlerinin **genel uyum** düzeyi %75'in üzerinde yani çok uyumlu olarak görülmektedir.

-Araştırmamızda Karate antrenörlerinin kişisel uyum düzeyinin cinsiyete-yaşa-antrenörlük kademesi-antrenörlük hizmet yılı ve antrenörlük belgesi edinilen kurum değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiğinde aşağıda belirtilen sonuçlar ortaya çıkmıştır;

- a) Erkek antrenörlerin kişisel uyum değerleri kadın antrenörlere göre daha yüksektir. Ancak ki-kare analiz sonuçlarına bakıldığında kişisel uyum düzeyi ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.
- b) Karate antrenörlerinin kişisel uyum düzeyi, yaş grubuna göre bir farklılık göstermemektedir. Ki-kare analiz sonuçlarına göre ise kişisel uyum düzeyi ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.
- c) Antrenörlük kademesi arttıkça Karate antrenörlerinin kişisel uyum düzeyinin azaldığı görülmektedir. Ancak ki-kare analiz sonuçlarına bakıldığında kişisel uyum düzeyi ile antrenörlük kademesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.
- d) Yine antrenörlerin kişisel uyum düzeyinde mevcut antrenörlük tecrübesine göre bir artış gözlenmektedir. 9 yıl ve yukarısı antrenörlük tecrübesine sahip antrenörlerin kişisel uyum düzeyi, daha az süre tecrübeli

antrenörlerin kişisel uyum düzeyinden yüksektir. Ancak ki-kare analiz sonuçlarına göre kişisel uyum düzeyi ile antrenörlük tecrübesi değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

- e) Son olarak kişisel uyum düzeyi antrenörlük belgesi edinilen kurum değişkenine göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre BESYO bölümü mezunu antrenörlerin kişisel uyum düzeyi, antrenör eğitim kurslarından belge edinen antrenörlerin kişisel uyum düzeyinden yüksektir.

-Araştırmamızda Karate antrenörlerinin sosyal uyum düzeyinin cinsiyete-yaşa-antrenörlük kademesi-antrenörlük hizmet yılı ve antrenörlük belgesi edinilen kurum değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşp farklılaşmadığı incelendiğinde aşağıda belirtilen sonuçlar ortaya çıkmıştır;

- f) Karate antrenörlerinin sosyal uyum düzeyi incelendiğinde; erkek antrenörlerin uyum düzeyinin kadın antrenörlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak ki-kare analiz sonuçlarına bakıldığında sosyal uyum düzeyi ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.
- g) Karate antrenörlerinin sosyal uyum düzeyi yaş grubuna göre bir farklılık göstermemektedir. Ki-kare analiz sonuçlarına göre sosyal uyum düzeyi ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.
- h) Antrenörlük kademesi arttıkça Karate antrenörlerinin sosyal uyum düzeyinin azaldığı görülmektedir. Ancak ki-kare analiz sonuçlarına bakıldığında kişisel uyum düzeyi ile antrenörlük kademesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.
- i) Yine antrenörlerin antrenörlük tecrübesi arttıkça sosyal uyum düzeyinde de bir artış gözlenmektedir. 9 yıl ve yukarısı antrenörlük tecrübesine sahip antrenörlerin sosyal uyum düzeyi, daha az süre tecrübeli antrenörlerin sosyal uyum düzeyinden yüksektir. Ki-kare analiz sonuçlarına bakıldığında ise sosyal uyum düzeyi ile antrenörlük kademesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

a) Son olarak antrenörlerin sosyal uyum düzeyi, antrenörlük belgesi edinilen kurum değişkenine göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre BESYO bölümü mezunu antrenörlerin sosyal uyum düzeyi, antrenör eğitim kurslarından belge edinen antrenörlerin sosyal uyum düzeyinden yüksektir.

-Araştırmanın dördüncü amacı Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yöneliktir. Bu amaçla yapılan analizlerin sonucuna göre; erkek antrenörlerin uyum düzeyinin kadın antrenörlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak ki-kare analiz sonuçlarına bakıldığında genel uyum düzeyi ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

-Araştırmanın beşinci amacı Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyinin yaşa göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yöneliktir. Bu amaçla yapılan analizlerin sonucuna göre; Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyi yaş grubuna göre bir farklılık göstermemektedir. Ki-kare analiz sonuçlarına göre genel uyum düzeyi ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

-Araştırmanın altıncı amacı Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyinin antrenörlük kademesi-antrenörlük ve hizmet yılına göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yöneliktir. Bu amaçla yapılan analizlerin sonucuna göre; Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyi antrenörlük kademesine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Yine antrenörlerin genel uyum düzeyinde mevcut antrenörlük tecrübesine göre bir artış gözlenmektedir. Antrenörlük tecrübesi fazla olan antrenörlerin (9 yıl ve yukarısı), genel uyum düzeyinin diğer antrenörlerden yüksek olduğu gözlenmektedir. Ancak ki-kare analiz sonuçlarına bakıldığında genel uyum düzeyi ile antrenörlük kademesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

-Araştırmanın yedinci yani son amacı ise; Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyinin antrenörlük belgesi edinilen kuruma göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yöneliktir. Bu amaçla yapılan analizlerin sonucuna göre; karate antrenörlerinin genel uyum düzeyi, antrenörlük belgesi edinilen kuruma göre istatistiki

olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre BESYO bölümü mezunu antrenörlerin genel uyum düzeyi, antrenör eğitim kurslarından belge edinen antrenörlerin genel uyum düzeyinden yüksektir.

5.2. Tartışma

Araştırmamızda 9 yıl ve yukarısı tecrübeye sahip antrenörlerin kişisel uyumunun, daha az tecrübeli antrenörlerden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kaynak ve Gündüz (2009)'un yaptıkları araştırmada Türkiye'de bayan-erkek süper liginde görev yapan antrenörlerin, antrenör nitelikleri ile bilgi düzeyleri üzerine görüşlerini incelemeyi ve bayan-erkek antrenörlerin antrenörlük uygulamalarındaki farklılıklarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Sonuç olarak, bayan ve erkek antrenörlerin antrenörlük uygulamalarında ve antrenörlerin antrenörlük yılı (tecrübe) arasında önemli farklılıklar ortaya çıkmıştır ($p<0.05$). Bayan antrenörler, genç sporcuların yetişmesine daha fazla önem verdiklerini belirtirken erkek antrenörler, daha otoriter, antrenmanını çıkarabilen sporcu ile müsabakalara devam eden ve sporda fair-play 'den önce kazanmaya daha fazla önem verdiklerini belirtmişlerdir. *Antrenörlük yılı daha az* antrenörler, antrenörlüğü para kazanma amaçlı düşünürlerken, *daha tecrübeli* antrenörler ise amaçlarının spora hizmet etmek ve sevdirmek olduğunu belirtmişlerdir.

Bir diğer değişken antrenörlük belgesi edinilen kurum ile ilgilidir. Kişisel uyum, antrenörlük belgesi edinilen kurum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. BESYO bölümü mezunu antrenörlerin kişisel uyumu, antrenörlük kurslarından belge edinen antrenörlerin kişisel uyumundan daha yüksektir. Bu durumun BESYO bölümlerinde verilen eğitimin niteliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Çünkü antrenörlük kursları, lise mezunu olmak koşuluyla tüm meslek gruplarındaki kişilere antrenör olma imkanı tanımaktadır. Beden eğitimi bölümü mezunu olmayıp bu kurslardan belge edinen antrenörler, ortalama iki haftalık bir süre zarfında gerekli dersleri görerek bu belgeyi almaya hak kazanmaktadırlar. Ancak BESYO bölümünden mezun olan bir antrenör, bu derslerin eğitimini formasyon dersleri adı altında, dört yıllık bir süre zarfında ayrıntılı olarak görmektedir. Bu fark düşünüldüğünde “spor eğitimi kişiliği etkiler mi?” sorusu akla gelmektedir. Pek çok çalışmada sporun kişilik üzerindeki etkileri çalışılmıştır. Sıklıkla vurgulanan ise, beden eğitiminin bir karakter

eğitimi olduğu ve sporun da kişisel-sosyal özellikleri geliştirebildiğidir (Honeybourne ve diğ., 2004).

Araştırmamızda sosyal uyum, antrenörlük belgesi edinilen kuruma göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Yani BESYO bölümü mezunu antrenörlerin sosyal uyumu, antrenörlük kurslarından belge edinen antrenörlerin sosyal uyumundan yüksektir. BESYO bölümlerinde spor eğitimi, yoğun bir şekilde eğitimle i içedir. Sosyal uyumun yüksek oluşunun spor eğitiminin bireye olan katkılarında kaynaklandığı düşünülmektedir.

Spor, fiziksel aktivite ve beden eğitimi ise, kişisel gelişimi pek çok yönden desteklemektedir. Blake (1996)'ya atfen Pehlivan ve Ada (2000)'in aktardığına göre, genel olarak okul eğitimi, toplumdaki tüm bireylerin arzu edilen bireysel karakterlerin gelişimi için fırsatlar sunduğunu belirtmiştir. Özel olarak ise, beden eğitiminin beceri gelişimi, mücadele ve *sosyal değişimleri* içeren interaktif bir evre sunduğunu belirtmiştir. Böylece beden eğitiminin, kişisel gelişime katkı yapan *sosyal deneyim ortamı* olduğunu belirtmiştir (Pehlivan ve Ada, 2000).

Koru ve Bayar'ın araştırma raporunda, sportif etkinliğin kişilik üzerine etkilerinin şu şekilde genellenebilir olduğu belirtilmektedir; spor karakteri şekillendirir, takım sporları işbirliği yapmayı öğretir, bireysel sporlar kişisel disiplini geliştirir ve saldırganlık dürtülerini doğal yolla ve sosyal kurallara uygun olarak boşaltmayı öğretir (akt.Kuru ve Baştuğ, 2008). Sporun kişilik üzerine bu etkileri düşünüldüğünde; antrenörün kişilik özelliklerinin, sporcu için önemi de anlaşılmış olacaktır. Çünkü antrenör kendi kişilik özelliklerine göre bir mesleki tutum belirler ve bu tutumuna göre eğitim yöntemini seçer. Bu eğitim yöntemi ise sporcunun kişilik özelliklerine dolaylı yoldan da olsa etki eder. İyi kişilik özelliklerine sahip bir antrenör, kişiliği gelişmiş başarılı sporcular yetiştirir.

Antrenörler, sporcuların hem fiziksel hem de duygusal eğitimleri açısından büyük önem taşımaktadır. Her antrenörün eğitim tarzı bir diğerinden farklı olabilir. Bazı antrenörler

sporcuları kısmen daha serbest bırakırken, bazıları daha mücadelecı ve zor koşullara dayanma gücü olan sporcular yetiştirmeyi amaçlar.

Bu araştırmada Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyinin yaşa göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik yapılan analizlerin sonucuna göre; Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyinin yaş grubuna göre bir farklılık göstermediği sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak Kırımoğlu ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada öngörü açısından en yüksek seviyeye sahip antrenörlerin 46 yaş ve üzeri olduğu görölmüştür (Kırımoğlu ve Ark., 2012).

imen (2007) tarafından yapılan başka bir çalışmada Ankara bölgesi klasman futbol hakemlerinin kişilik özellikleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda yaş değişkenine göre; 36-40 yaş grubu hakemlerin sebat ve düzen özellikleri diğer yaş gruplarında yer alan hakemlerden anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yine Gül (2002) tarafından yapılan çalışmada 36-50 yaş arasındaki öğretmenlerin sebat özelliği diğer yaş gruplarındaki öğretmenlerden anlamlı derecede daha yüksek çıkmıştır.

Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyinin antrenörlük kademesi-antrenörlük ve hizmet yılına göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik yapılan analizlerin sonucuna göre ise; Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyi antrenörlük kademesi ve antrenörlük hizmet yılına yani antrenörlük tecrübesine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. imen (2007)' nin yaptığı bir çalışmada ise hakemlik yapma süreleri değişkenine göre; kişilik testi sonuçları anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Karate antrenörlerinin genel uyum düzeyinin antrenörlük belgesi edinilen kuruma göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik yapılan analizlerin sonucuna göre; karate antrenörlerinin genel uyum düzeyi, antrenörlük belgesi edinilen kuruma göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre BESYO bölümü mezunu antrenörlerin genel uyum düzeyi, antrenör eğitim kurslarından belge edinilen antrenörlerin genel uyum düzeyinden yüksektir. Hangi antrenörlerin psikolojik sağlamlıkları yüksek olduğunu araştıran Kırımoğlu ve arkadaşları, 360 antrenörün

katılımıyla yaptığı çalışmada antrenörlerin girişimcilik, iyimserlik, öngörü düzeyi, yaşama bağlı olma ve lider olma gibi özelliklerini değerlendirmiştir. Bu özelliklerin, kişinin yılmazlık (psikolojik sağlamlık) düzeylerini belirleyen faktörler olduğu belirtilmiştir. Sonuçlara bakıldığında, *millilik kadrosuna sahip* olan antrenörlerin girişimcilik ve öngörü düzeyi, kadrolu ve sözleşmeli antrenörlere göre daha yüksek bulunmuştur. Kısacası sonuçlar antrenörlerin psikolojik sağlamlıklarının eğitim seviyesi, *mesleki hizmet süresi* ve yaş gibi faktörlerin etkilediğini göstermektedir. Bu araştırma da araştırmamızın sonuçlarını destekler niteliktedir.

5.3. Öneriler

Çalışmamızda tespit edilen bilgi ve sonuçlar ışığında; aşağıdaki hususlar önerilebilir;

-Antrenör eğitim kurslarının, eğitim içeriği genişletilerek süreleri uzatılmalıdır.

-İlgili federasyonlar antrenörlerin uyum özelliklerini geliştirmeye yönelik uygulamalar düzenlemelidir.

-Yine antrenörlerin kişisel uyumuna yönelik; stres yönetimi, hitabet, liderlik vb. konuları içeren eğitim seminerleri düzenlenmelidir.

-Antrenörlerin, kişilik gelişimleri son derece önemli olan bir konudur. Sağlam kişilik sahibi antrenörler, sağlam kişilik sahibi sporcular yetiştirebilir. Bu nedenle antrenörlerin yaşam tarzından, öğretim yöntemine kadar her türlü konuda dikkatli davranmaları gerekmektedir. Zira tüm davranışlar, sporcuda önemli izler bırakabilir. Dolayısıyla antrenör eğitim programları, kişilik özelliklerinin gelişmesine, davranış problemlerini en aza indirebilmesine yardımcı olabilecek nitelikte düzenlenmelidir.

-Mesleki beceriler ve olgunluk becerileri ile harmanlanmış, her yaş grubuna ayrı olacak şekilde antrenör eğitim seminerlerinin düzenlenmesi, antrenörlere bu konuda destek olacaktır.

-Türkiye Karate Federasyonu antrenörlere ulusal ve uluslar arası seminer-kurslar düzenleyip, bu kurslarda, hedef belirleme, kısa ve uzun süreli planlama, karatenin psikolojik ve özellikle pedagojik boyutunu kazandıracak bilgiler verilmelidir.

-Her antrenör için 1 yıl içinde en az 2 kurs ya da seminere katılma zorunluluğu getirilmelidir. Böylece kurs ve seminerlerde verilecek güncel bilgilerle antrenörlerin uygulamalarında daha verimli olması sağlanabilir.

-Karate ile ilgili spor yayınları çoğaltılarak, antrenörlerin bilgilerini tazeleyecek dokümanlara daha hızlı ulaşılması sağlanmalıdır.

-Bu çalışmada beden eğitimi bölümü mezunu antrenörlerin uyum sonuçları, antrenör eğitim kurslarından belge edinen antrenörlerden daha olumlu olarak belirlenmiştir. Araştırmamızda bu durumun, eğitim şeklinden kaynaklanıp kaynaklanmadığı konusunda bir inceleme yapılmamıştır. Ancak bu konu aydınlatılması gereken bir konudur. Eğer eğitim biçiminden kaynaklanıyor ise; antrenör eğitim kurslarının eğitim yöntemi tekrar gözden geçirilmelidir.

-Antrenörler sporculara hem bilgileri, hem de kişilik özellikleri ile örnek olan spor eğitimcileridir. Antrenörlerin davranışları sporcular tarafından sürekli gözlemlenmektedir. Bu nedenle, antrenörlerin davranışlarında etik ilkeleri gösterebilmeleri, sporcuların da bu ilkeleri benimsemelerinde önemli bir etkiye sahiptir (Desensi ve Rosenberg, 1996). Sporun istenilen düzeye erişmesinin temel şartlarından birisi her düzeyde uygulama yapabilecek bilgili, becerili, yetenekli ve iyi eğitilmiş antrenörlere sahip olmaktır. Değişik spor dallarında yetiştirilecek antrenörlerin spor dalının özelliği dikkate alınarak bir model içerisinde eğitilmesi ve geliştirilmesi bir zorunluluktur (Cushion ve ark., 2003).

KAYNAKLAR

- Adasal, R. (1979). *Karakter ve Kişilik Portreleri*. Minnetoğlu Yayınları: Ankara.
- Adem, M. (1997). "Zorunlu Temel Eğitim" TÜBA, Bilimsel Toplantı Serisi: 8.
- Akyüz, Y. (1968). Günümüzün ve Yarının Eğitimi Nasıl olmalıdır?. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1).
- Akyüz, H. (1991). *Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram ve Alanları Üzerine Bir Araştırma*. Milli Eğitim Basımevi, s. 215: İstanbul.
- Arslantürk, Z., Amman, T. (2000). *Sosyoloji*. Kaknüs Yayınları, s. 171–172: İstanbul.
- Başaran, E.İ. (1982), "Temel Eğitim ve Yönetimi," A.Ü. Eğitim Fakültesi. Yayın No. 112.
- Başaran, İ.E. (1994). *Eğitim Psikolojisi*. Kadıoğlu Matbaası: Ankara.
- Başer, E. (1998). *Uygulamalı Spor Psikolojisi*. Bağırhan Yayın evi: Ankara.
- Başer, E. (1994). *Futbolda Psikoloji ve Başarı*. Bağırhan Yayın evi: Ankara.
- Baştuğ, B., Kuru, E. (2008). Futbolcuların Kişilik Özellikleri ve Bedenlerini Algılama Düzeylerinin İncelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6 (2) 95–101.
- Baştuğ, G. (2009). Voleybol Antrenör Adaylarının Empatik Becerileri İle Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (3).
- Cushion, C.J., Armour, K.M., Jones, R.L. (2003). *Coach Education and Continuing Professional Development, Experiences and Learning To Coach*. Quest, 5p;215 230.
- Çimen, S. (2007). Ankara Bölgesi Klasman Futbol Hakemlerinin Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi. Yüksek lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu: Ankara
- Dal, V. (2003). *Farklı Kişilik Özelliklerine Sahip Bireylerin Risk Algularının Tüketici Davranışı Açısından İncelenmesi: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma (Yüksek lisans tezi)*. Süleyman Demirel Üniversitesi:İsparta.
- Desensi, T.J., Rosenberg, D. (1996). *Ethics In Sport Managment*. Fitness Information

Technology Inc, Pepper Pres: USA.

Dolaşır S. (2006). *Antrenörlük Etiği ve İlkeleri*, Gazi Kitapevi, Baran Ofset:
Ankara.

Eren, E. (2004). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. Beta Basım Yayım Dağıtım:
İstanbul.

Erkal, M., Özbay, G. ve Ayan, D. (1998). *Sosyolojik Açıdan Spor*. Der yayınları, 3.
Baskı:
İstanbul.

Ertat, A. (1984). “Çocuk ve Spor”. *Spor Hekimliği Dergisi*, 19 (77) : İzmir.

Fişek, K. (1985). *100 Soruda Türkiye’de Spor Tarihi*. Gerçek Yayınevi: İstanbul.

Gardner, F. (2004). *Behavioral and Emotional Adjustment of Teenagers in Mainstream School Who Were Born Before 29 Weeks' Gestation*. *Pediatrics*, 114(3),676-682.

Geçtan, E. (1994). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normal Dışı Davranışlar*. Remzi Kitabevi,
10. Basım, s. 14: İstanbul.

Geron, D., Furst, P., Rotstein, P. (1986). *Personality Of Athletes Participating In Various Sports*.

Güçlü, S. (2005). *Kurumlara Sosyolojik Bakış*. Birey Yayıncılık: İstanbul.

Gül, G. (2002). *İlköğretim Öğretmen Adaylarının ve Öğretmenlerinin Kişilik Özellikleri*.
Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Honeybourne, J., Hill, M., Moors, H. (2004). *Advanced PE and Sport* (3rd ed.).
Cheltenham, UK: Nelson Thornes Ltd.

Karahan, F., Sardoğan M., Özkamalı, E. ve Dicle, A. (2005). Üniversite 1.Sınıf Öğrencilerinin Üniversiteye Uyum Düzeylerinin Sosyokültürel Etkinlikler Açısından İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (30).

Karakoç, Ö., Yüksek, A., Aydın, D., Karakoç, B., Yetiş, Ü. ve Baydil, B. (2011). Milli Takım Düzeyindeki Erkek Judocuların Kulüp Antrenörlerinde Gözlemlenilen Etik Dışı Davranışlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (1), 321-332.

Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.

- Kaya, İ.(2003). *Çocuk, Ergen ve Anne Baba*. (Haz. Şendil, G.). Çantay Yayınları: İstanbul.
- Kaynak, E., Gündüz, N. (2009). Türkiye’de Bayan-Erkek Hentbol Süper Liginde Görev Yapan Antrenörlerin, Antrenör Nitelikleri Ve Bilgi Düzeyleri Üzerine Görüşlerinin İncelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 4 (2): Ankara.
- Kırımoğlu, H., Filazoğlu-Çokluk, G., Yıldırım, Y. (2012). Türk antrenörlerinin yılmazlık düzeylerinin incelenmesi (Evaluation of resilience levels of Turkish coaches.). *Electronic Journal of Social Sciences*, 11 (39), 115-127.
- Koenig, S. (2000). *Sosyoloji*. (Çev: S. Sucu- O. Aykaç).Ütopya Kitabevi Yayınları: İstanbul
- Kuru, E., Baştuğ, G. (2008). Futbolcuların kişilik özellikleri ve bedenlerini algılama düzeylerinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, VI (2) 95-101.
- Kuzgun, Y. (1972). Kendini gerçekleştirme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi*, 10:162-172.
- Özguven, E. (1992). *Hacettepe Kişilik Envanteri El Kitabı*, Odak Ofset: Ankara.
- Pehlivan, Z., Daşdan, A. (2011). Kişilik Gelişimi İçin Beden Eğitimi Ders Uygulamaları. *Van/Yü Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 83-95.
- Sevim Y., Tuncer F., Erol E. ve Sunay, H. (2001). *Antrenör Eğitimi ve İlkeleri*, s.16-36, Gazi Kitabevi:Ankara,
- Syer, J., Connolly, C. (1998). *Sporcular için Zihinsel Antrenman*, (Çev. Erkan, F.U.). Bağırhan Yayinevi: Ankara.
- Şahan, H. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü. *KMU İİBF Dergisi*, 15.
- Taymur, İ., Türkçapar M. (2012). *Kişilik: Tanımı, Sınıflaması ve Değerlendirmesi*. Psikyatride Güncel Yaklaşımlar, 4:154-177.
- Tezcan, M. (1992). *Eğitim Sosyolojisi*. Zirve Ofset: Ankara.
- Tiryaki, Ş. (2000). *Spor Psikolojisi*. Üniversite Kitapları Yayın Dizisi:1, S:144–146. Eylül
Kitap ve Yayınevi: Ankara.
- Yavuzer, H. (1996). *Çocuk ve Suç*. Remzi Kitabevi, 8. Basım, s. 183: İstanbul.

HKE
HACETTEPE KİŞİLİK ENVANTERİ
EL KİTABI

Prof.Dr.İbrahim Ethem ÖZGÜVEN

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi

1. Başkaları sizinle tartışmaya kalkınca hemen rahatsız olur musunuz?
2. Zıt görüşte olanlara rağmen planınızı genellikle uygulayabilir misiniz?
3. Yaptıklarınıza Üzüldüğünüz zamanlar çok oluyor mu?
4. Bazı anlamsız düşünceler zihninizi meşgul edip sizi rahatsız eder mi?
5. Bir şanssızlığa uğrayacağınızdan kokuyor musunuz?
6. Oturduğunuz yerde duramaz hale geldiğiniz zamanlar olur mu?
7. Sık sık önemsiz şeyleri kendinize dert ediniz misiniz?
8. Diğer insanlarla tanışmakta zorluk çeker misiniz?
9. Çözemediğiniz ve cesaretinizi kıran sorunlarınız ve sorumluluklarınız var mı?
10. Bazen hiç kimsenin sizi iyi anlayamadığını düşündüğünüz olur mu?
11. Arkadaşlarınızla dışarıda çok fazla zaman harcadığınız için ailenizin sizden şikâyet ettiği olur mu?
12. Aile içinde kararlar alınırken sizin de fikrinizi alırlar mı?
13. İnsanları birbirleri ile tanıştırmak size kolay gelir mi?
14. Olabildiğince kalabalıktan uzak kalma eğiliminiz var mı?
15. Arkadaşlarınız sosyal ilişkilerinizi istenilen düzeyde bulurlar mı?
16. Tanışmadığınız yeni birisine de dostça davranmak gerekir mi?
17. Yasalara uymayan davranışları için insanlar haklı görülebilir mi?
18. Başkalarına sır vermek size güç gelir mi?
19. Saygısız oluşlarından dolayı gençlerden öç almak istediğiniz zamanlar oluyor mu?
20. Çoğu zaman yanlış veya kötü bir şey yapacağınızdan kaygılanır mısınız?
21. Size kötü davrandıkları için öç almayı istediğiniz kişiler oldu mu?
22. Fikirlerinizi başkalarına kabul ettirmenin güç olduğu kanısında mısınız?
23. Çoğu zaman başkalarının aynı konuda ne karar verdiklerini öğrenme zorunluğu duyar mısınız?
24. Hoş olmadığı için sizi uzun zamandır üzen bir yaşantınız var mı?
25. Duygularınızı kontrol altında tutabiliyor musunuz?
26. Güç bir durumla karşılaşacağınızı düşününce heyecanlanır ve terler misiniz?
27. Görme gücünüzdeki bozukluklardan sık sık yakınır mısınız?
28. Aileniz bireyleri ile sık sık tartışmalarınız olur mu?
29. Beklentinizin üstünde dostluk gösteren insanlara karşı dikkatli olmaya çalışır mısınız?
30. Dikkatinizi bir konu üzerinde toplamada çok güçlük çeker misiniz?
31. Çoğu zaman tüm vücudunuzda bir kırgınlık, halsizlik hissedersiniz mi?
32. Aileniz, onlara karşı düşünceli davrandığınız kanısında mıdır?
33. Aileniz bireyleri genellikle birbirlerine karşı sakın davranırlar mı?
34. Birbiri ile şakalaşan kimseler arasında olmak ister misiniz?
35. Diğer insanlarla ilişki kurmada sizi yetenekli bulurlar mı?
36. Genellikle karşı cinsten birisi ile çalışmaktan hoşlanır mısınız?
37. Sahibine haber vermeden bazı şeyleri ödünç almak doğru sayılabilir mi?
38. Kişinin toplumdaki adet ve geleneklere uyması sizce önemli midir?
39. Kendini beğenmiş oldukları için çevrenizdeki çoğu kişileri uyarmak zorunda kaldığınız oluyor mu?
40. Hakkınızda dedikodu yapacaklarından kuşkulandır mısınız?
41. Zararsız yalanlar söyleyerek zor durumdan kurtulmak size kolay gelir mi?

42. Arkadaşlarınız sizi, “eğriye eğri, doğruya doğru” diyen bir kişi olarak mı bilirler?
43. Çevrenizdeki kişiler önemli konularda sizin görüşünüzü de öğrenmek isterler mi?
44. Arkadaşlarınızın çoğu kadar siz de güçlü ve sağlıklı mısınız?
45. Çevrenizdeki kişilerden kolayca hastalık kapam bir yaradılıştasınız mı?
46. “Başaramadım” gibi bir duygudan rahatsız mısınız?
47. Sağlığınıza çok dikkat etmek ihtiyacında mısınız?
48. İçinde bulunduğunuz koşullardan dolayı sık sık sinirlendiğiniz olur mu?
49. Belli etmeseniz bile çevrenizdekilere sık sık darıldığınız olur mu?
50. Moralinizin bozulduğu ve bundan kurtulmanın çok zor olduğu zamanlar oluyor mu?
51. Çevrenizdeki kişilerin çoğu ile arkadaşlık etmek yerine yalnız olmayı tercih eder misiniz?
52. Tanıdıkların bulunmadığı bir çevrede sıkılganlık çeker misiniz?
53. Ailenizdeki kişilerin bazıları size karşı çok cimri davranıyor mu?
54. Ailenizin çoğu kez herşeye itaat etmenizi beklemeleri sizi kızdırır mı?
55. Mutlu olacağınız sayıda ve nitelikte arkadaşlarınız var mı?
56. Gürültülü eğlencelere katılmaktan hoşlanır mısınız?
57. Sosyal etkinlikler sırasında başkalarını eğlendirmek size zor gelir mi?
58. İş ve sorumluluklardan kaçmak her zaman hatalı mıdır?
59. İnsan verdiği sözü her zaman yerine getirilmeli midir?
60. Kapılarını açık bırakan kişilerin eşyalarının çalınmasını hak ettikleri görüşüne katılır mısınız?
61. Karşıt cinsten birisi ile birlikte olunca genellikle onun cinsiyeti ile ilgili şeyler mi düşünürsünüz?
62. Bulduğunuz çevrede çok fazla konu komşu dedikoduları yapıyor mu?
63. İnsan ilişkilerinde utangaç bir kişi misiniz?
64. Kişileri birbirine tanıştırmak ve başkalarına tanıştırtılmak size kolay gelir mi?
65. Başkaları sizi yetenekli ve cesur bulur mu?
66. Alıngan bir kişi misiniz?
67. Fiziki görünüşünüzden dolayı duygusal bir hassasiyetiniz var mı?
68. Duygularınıza olan güveninizden dolayı görüşlerinizin esnek olduğu kanısında mısınız?
69. Sık sık kabızlıktan ve miğde ağrılarından şikâyetiniz olur mu?
70. Ara sıra zihninizin ağır işlediğini hissedersiniz mi?
71. Başkalarının mutluluğunu kıskandığınız zamanlar oluyor mu?
72. Başarmayı arzu ettiğiniz şeyleri düşünmek, onları yapmaktan daha çok haz veriyor mu?
73. Size açık olan avantajlı durumlardan bazı kişilerin yararlanma çabasında oldukları kanısında mısınız?
74. İstekli olduğunuz toplantı veya etkinliklere katılmanız genellikle engellenir mi?
75. En az anlayış gördüğünüz yerin aileniz olduğunu düşündüğünüz oluyor mu?
76. Koşulsuz olarak her insana yardım eder misiniz?
77. Sönük geçmekte olan bir toplantıya öncülük edip canlandırmak size kolay gelir mi?
78. Çabuk arkadaş edinen bir kişi misiniz?
79. Ortaya çıkan fırsatlarda otobüse ücret ödmeden binmek bir şerefsizlik midir?
80. İşlerini düze çıkarmak için pek çok kişinin yalan söylediği kanısında mısınız?
81. Sosyal kurallardan oldukça bağımsız bir yaşantı içinde misiniz?
82. Çevrenizdeki çoğu kişilerin politik görüşleri sizinkine ters düşer mi?
83. Başkalarının saflığını kendi çıkarlarına kullanan kimseleri ayıplar mısınız?
84. Aileniz, sizin başarılı olduğunuz kanısında mıdır?
85. İsteddiğiniz bir işe veya mesleğe girmenizin engellendiği oldu mu?
86. Önemli olmayan konular yüzünden sık sık eleştirildiğiniz olur mu?
87. Yaptığımız bir yanlış kabul etmek size zor gelir mi?
88. Ailenizin düşündüğü gibi olmama duygusu sizi rahatsız ediyor mu?
89. Belirli bir nedeni olmadan duygularınız kolayca neşeden üzüntüye, üzüntüden neşeye dönüşür mü?
90. Çevrenizdeki insanlara gerçeği kabul ettirmenin güç olduğu zamanlar olur mu?
91. Zihninizi dolduran türlü düşünceler uykunuzu kaçırır mı?
92. Genellikle sakin ve meseleleri soğukkanlı olarak ele alan bir kişi misiniz?
93. Zaman zaman aleyhinize çalışan insanların varlığından şüphelendiğiniz olur mu?
94. İnsanların içinde iken bile kendinizi yalnız hissedersiniz mi?
95. Aileniz, yeterli düzeyde başarılı olduğunuz kanısında mıdır?
96. Akşamları eve dönüş sizi kaygılandırır mı?
97. Ailenizdeki kişilerden bazılarının yakınlık ve sevginize yeterince karşılık vermediği oluyor mu?

98. Yeni tanıştığımız bir kimse ile konuşmaktan çekinir misiniz?
99. Çevrenizdeki insanlar çoğu zaman sizi hayal kırıklığına uğrattılar mı?
100. Sizde geçinilmesi güç kişilere de nazik davranılmalı mıdır?
101. Davranışınızın çevredekilere aykırı düşmesi sizi rahatsız eder mi?
102. Söz dinleyip kendisini problemin içine atmakta ısrar eden kişiler cezalarını çekmeli midir?
103. Bazı konularda kendi kendinizle kavga içinde misiniz?
104. İnatçı kişilere biraz zor kullanmanın onları ikna etmede yararlı olacağı kanısında mısınız?
105. Başkalarının mutluluğunu kıskandığımız zamanlar oluyor mu?
106. Başkalarının sizden hoşlandığı duygusu içinde misiniz?
107. Yeteneğinizi küçümseyip başladığınız bazı işleri yarım bıraktığımız oluyor mu?
108. Kafesleri içinde olsa da vahşi hayvan görmekten heyecanlanır mısınız?
109. Sizi eleştirdikleri zaman sakin kalabiliyor musunuz?
110. Kendinizi sinirli bir kişi olarak mı görürsünüz?
111. Üzüntülü veya heyecanlı olduğunuz zaman konuşmanızda kekemelik olur mu?
112. Sonradan pişman olacağımız çok şeyi yaptığımız oluyor mu?
113. Kaslarımızda bazen asabi hareketler veya tikler olur mu?
114. Belirli bir neden yokken kendinizi son derece neşeli veya üzüntülü hissettiğiniz zamanlar olur mu?
115. Yaşı sizden küçük olanların daha rahat bir yaşam sürdükleri kanısında mısınız?
116. Hoşlanmadıkları için ailenizin evde misafir etmek istemedikleri arkadaşlarınız var mı?
117. Ailenizle aranızdaki değer yargıları ve inanç farkları nedeniyle önemli sorunlarla karşılaştığımız oluyor mu?
118. Aileniz sizden çok fazla şeyler mi bekliyor?
119. Kız ve erkeklerin birlikte bulunduğu durumlarda kendinizi rahat hisseder misiniz?
120. İnsan ilişkilerinde utangaç bir kişi misiniz?
121. Çıkarlarını korumak için, pek doğru olmayan yollara sapanları ayıplar mısınız?
122. Bir şeyi bulan kişiye onu saklama hakkı verilmeli midir?
123. İnsanların inançlarında kusur etmeleri, bir diğerine bunu başkalarına yayma hakkı verir mi?
124. Yaptığımız şeylerin yanlış anlaşılacağı kaygısı içinde misiniz?
125. İnsanların koşulsuz olarak serbest davranmalarına izin verilse toplumun iyi olacağı kanısında mısınız?
126. İçinde bulunduğunuz koşullardan dolayı sık sık sinirlendiğiniz olur mu?
127. Arkadaşlarımız istemediğiniz bir davranışta bulunduğu zaman, çoğunlukla bunu, çekinmeden kendisine söyleyebilir misiniz?
128. Gerçek yeteneklerinizi gösterebildiğiniz kanısında mısınız?
129. Kendinize özgü bir plan yapmaktansa arkadaşlarınızın önerilerini uygulamak size daha kolay gelir mi?
130. Açlık hissi duymadan yemek yediğiniz zamanlar oluyor mu?
131. Akşama doğru ya da sabahları kendinizi çok yorgun hisseder misiniz?
132. Ne okuduğunuzun farkında olmadan bir süre okuyup sonra dikkatinizi topladığımız olur mu?
133. Çoğu zaman kendinizi yorgun ve halsiz hisseder misiniz?
134. Eleştirilmek sizi çok kırar mı?
135. Hoşlanmadığınız birisi ile karşılaşmamak için yolunuzu sık sık değiştirdiğiniz oluyor mu?
136. Cinsel konularda kendinizi rahat hisseder misiniz?
137. Başka bir aile veya grubun üyesi olmayı istediğiniz zamanlar olur mu?
138. Aile bireylerinin kişisel meselelerinizi bilmek istemelerinden şikâyetçi misiniz?
139. Aileniz karşı cinsten olan arkadaşlarınızı genellikle reddeder mi?
140. Bulduğunuz çevrede halk tarafından sevilmeyen çok kişi var mı?
141. Topluluk içinde tanıştığımız insanlarla çabucak kaynaşabiliyor musunuz?
142. Uzlaşma kabul etmeyen kişilere nazik davranır mısınız?
143. Arkadaşlarımız sizi, eğriye eğri doğruya doğru diyen bir kişi olarak mı bilirler?
144. Saygısızlık gösterenlere aynı şekilde cevap verir misiniz?
145. Onlara aldırılmamak yerine öç almanın daha iyi olduğu kanısında mısınız?
146. Yasalara aykırı davranmadan yasanın bir açığından yararlanmada bir sakınca görür müsünüz?
147. Duygularımızı kontrol altında tutabiliyor musunuz?
148. Arkadaş edinmede zorluk çekiyor musunuz?
149. Doğru yargılarınızı bile, değerli bulmadıkları olur mu?
150. Cesaret verilmediği zaman işlerinize devam etmek size zor gelir mi?
151. Heyecanlı olaylar sizi karamsarlıktan kurtarır mı?

- 152.İşler kötü gittiği zaman çabuk heyecanlanan bir kişi misiniz?
- 153.Bazen içinizde insanlara küfretmek gelir mi?
- 154.Sık sık başınız ağrır mı?
- 155.Ayrıntılı konuşmadıkları için sık sık kişilerin sözlerini tekrarlatmak zorunda kalır mısınız?
- 156.Bazen sevdiğiniz kişiyi kırmaktan hoşlandığınız olur mu?
- 157.Sizden gelen bir neden yokken işlerinizin ters gittiği zamanlar oluyor mu?
- 158.Evden kaçıp başka bir yere gitmeyi düşündüğünüz zamanlar oluyor mu?
- 159.Aileniz bireylerinin hepsini denk ölçüler içinde seviyor musunuz?
- 160.Evde sakin olmak için ya susmak ya da dışarı çıkmak zorunda olduğunuz zamanlar oluyor mu?
- 161.Taşıdığınız sorumlulukların ağırlığı sizi fazlaca hareketsiz hale getiriyor mu?
- 162.Neşeli arkadaşlar arasına katılınca üzüntülerinizi unatabiliyor musunuz?
- 163.Sıkışık durumlardan kurtulmak için gerçeği söylemediğiniz zamanlar olur mu?
- 164.Bulunmuş olan bir eşyayı her zaman iade etmek gerekli midir?
- 165.Yaşamının bir döneminde her insanın bir şeyler çalmış olabileceği görüşüne katılır mısınız?
- 166.Bazı insanların mal ve mülklerinin tahrip etmeyi hak ettiklerini düşündüğünüz olur mu?
- 167.Size kötü davrandıkları için öç almayı istediğiniz kişiler oldu mu?
- 168.Başkaları sizinle tartışmaya kalkınca hemen rahatsız olur musunuz?

CEVAP ANAHTARI

ADI VE SOYADI:		MEDENİ DURUMU		TEST TARİHİ				GU										
DOĞUM TARİHİ :		SINIF/ MESLEĞİ		ADRES				SU										
CİNSİYETİ :		GENEL SAĞLIĞI		TELEFON														
E	H	E	H	E	H	E	H		KU	B								
1	☐	22	☐	43	☐	64	☐	85	☐	106	☐	127	☐	148	☐			
2	☐	23	☐	44	☐	65	☐	86	☐	107	☐	128	☐	149	☐	☐	KG	☐
3	☐	24	☐	45	☐	66	☐	87	☐	108	☐	129	☐	150	☐			
4	☐	25	☐	46	☐	67	☐	88	☐	109	☐	130	☐	151	☐	☐	DK	☐
5	☐	26	☐	47	☐	68	☐	89	☐	110	☐	131	☐	152	☐			
6	☐	27	☐	48	☐	69	☐	90	☐	111	☐	132	☐	153	☐	☐	NE	☐
7	☐	28	☐	49	☐	70	☐	91	☐	112	☐	133	☐	154	☐			
8	☐	29	☐	50	☐	71	☐	92	☐	113	☐	134	☐	155	☐	☐	PB	☐
9	☐	30	☐	51	☐	72	☐	93	☐	114	☐	135	☐	156	☐			
10	☐	31	☐	52	☐	73	☐	94	☐	115	☐	136	☐	157	☐	☐	AI	☐
11	☐	32	☐	53	☐	74	☐	95	☐	116	☐	137	☐	158	☐			
12	☐	33	☐	54	☐	75	☐	96	☐	117	☐	138	☐	159	☐	☐	SI	☐
13	☐	34	☐	55	☐	76	☐	97	☐	118	☐	139	☐	160	☐			
14	☐	35	☐	56	☐	77	☐	98	☐	119	☐	140	☐	161	☐	☐	SN	☐
15	☐	36	☐	57	☐	78	☐	99	☐	120	☐	141	☐	162	☐			
16	☐	37	☐	58	☐	79	☐	100	☐	121	☐	142	☐	163	☐	☐	AE	☐
17	☐	38	☐	59	☐	80	☐	101	☐	122	☐	143	☐	164	☐			
18	☐	39	☐	60	☐	81	☐	102	☐	123	☐	144	☐	165	☐	☐	G	☐
19	☐	40	☐	61	☐	82	☐	103	☐	124	☐	145	☐	166	☐			
20	☐	41	☐	62	☐	83	☐	104	☐	125	☐	146	☐	167	☐			
21	☐	42	☐	63	☐	84	☐	105	☐	126	☐	147	☐	168	☐			

GU : Genel Uyum
SU : Sosyal Uyum
KU : Kişisel Uyum

KG : Kendini Gerçekleştirme
DK : Duygusal Kararlılık
NE : Nevrotik Eğilim

PB : Psikotik Belirtiler
Aİ : Aile İlişkileri
Sİ : Sosyal İlişkiler

SN : Standart Normlar
AE : Antisosyal Eğilim
G : Geçerlilik

CEVAP ANAHTARI

ADI VE SOYADI:		MEDENİ DURUMU		TEST TARİHİ		GU		SU									
DOĞUM TARİHİ :		SINIF/ MESLEĞİ		ADRES		KU		B									
CİNSİYETİ :		GENEL SAĞLIĞI		TELEFON													
E	H	E	H	E	H	E	H	E	H								
1	☐	22	☐	43	☐	64	☐	85	☐	106	☐	127	☐	148	☐		
2	☐	23	☐	44	☐	65	☐	86	☐	107	☐	128	☐	149	☐	KG	
3	☐	24	☐	45	☐	66	☐	87	☐	108	☐	129	☐	150	☐		
4	☐	25	☐	46	☐	67	☐	88	☐	109	☐	130	☐	151	☐		
5	☐	26	☐	47	☐	68	☐	89	☐	110	☐	131	☐	152	☐	DK	
6	☐	27	☐	48	☐	69	☐	90	☐	111	☐	132	☐	153	☐		
7	☐	28	☐	49	☐	70	☐	91	☐	112	☐	133	☐	154	☐	NE	
8	☐	29	☐	50	☐	71	☐	92	☐	113	☐	134	☐	155	☐		
9	☐	30	☐	51	☐	72	☐	93	☐	114	☐	135	☐	156	☐		
10	☐	31	☐	52	☐	73	☐	94	☐	115	☐	136	☐	157	☐	PB	
11	☐	32	☐	53	☐	74	☐	95	☐	116	☐	137	☐	158	☐		
12	☐	33	☐	54	☐	75	☐	96	☐	117	☐	138	☐	159	☐	AI	
13	☐	34	☐	55	☐	76	☐	97	☐	118	☐	139	☐	160	☐		
14	☐	35	☐	56	☐	77	☐	98	☐	119	☐	140	☐	161	☐		
15	☐	36	☐	57	☐	78	☐	99	☐	120	☐	141	☐	162	☐	SI	
16	☐	37	☐	58	☐	79	☐	100	☐	121	☐	142	☐	163	☐		
17	☐	38	☐	59	☐	80	☐	101	☐	122	☐	143	☐	164	☐	SN	
18	☐	39	☐	60	☐	81	☐	102	☐	123	☐	144	☐	165	☐		
19	☐	40	☐	61	☐	82	☐	103	☐	124	☐	145	☐	166	☐		
20	☐	41	☐	62	☐	83	☐	104	☐	125	☐	146	☐	167	☐	AE	
21	☐	42	☐	63	☐	84	☐	105	☐	126	☐	147	☐	168	☐	G	

GU : Genel Uyum   KG : Kendini Gerçekleştirme   PB : Psikotik Belirtiler   SN : Standart Normlar
 SU : Sosyal Uyum   DK : Duygusal Kararlılık   AI : Aile İlişkileri   AE : Antisoyal Eğilim
 KU : Kişisel Uyum   NE : Nevrotik Eğilim   SI : Sosyal İlişkiler   G : Geçerlilik